

20

25
Årsredovisning

statens
Försvarshistoriska
museer

Armémuseum | Flygvapenmuseum

sfhm.se

Årsredovisning 2025 för Statens försvarshistoriska museer (SFHM)

Diarienummer (dnr) SMMTF: 1.2.3-2026-185

Förord

Att ansvara för inlämnandet av en statlig myndighets allra sista årsredovisning är ett uppdrag som är både ärofyllt och vemodigt. Formatet för den årliga redovisningen av resultat och ekonomi ger inte utrymme att beskriva och sammanfatta en myndighets utvecklingsresa, från inrättande till avveckling. För SFHM:s del har den sträckt sig över närmare 50 år - från 1976 till och med 2025. Först som en del av Försvarsmaktens organisation och från och med 1992 som en självständig myndighet.

Det är en resa med flera utvecklingsfaser och förändringar som påverkats av statsmakternas beslut och samhällsutvecklingen. 1996 flyttades ansvaret för myndigheten från Försvarsdepartementet till Kulturdepartementet för att tydliggöra försvarshistorien som en del Sveriges kulturhistoriska arv. Att skapa förutsättningar för detta har tagit sin tid men, efter snart 30 år, kan konstateras att försvarshistorien och dess roll i samhällsutvecklingen har en mer självklar plats i det svenska kulturarvet.

Exempel på några viktiga steg i detta var beslutet om att bärga det svenska signalspaningsplan som sköts ned av Sovjet över Östersjön 1952, dvs. DC 3:an. Ett ouppklarat trauma för berörda familjer ända fram till 2003 då planet hittades på havsbotten utanför Gotland. Genom beslutet att bevara planet som föremål på Flygvapenmuseum i Linköping öppnades 2010 ett helt nytt modernt museum som numera är ett besöksmål med utbud för olika målgruppers behov av kunskap och upplevelser om flygvapnets historia, från 1900-talets början till nutid.

Armémuseums nyöppning år 2000 är ett annat exempel på ett betydelsefullt utvecklingssteg som satte försvarshistorien på kartan. Efter omfattande modernisering av Tyghuset, som en gång i tiden var platsen för arméns artilleri, har basutställningarna med scenerier och föremål från 1500-talet och framåt varit ett uppskattat museibesök för många genom åren, inte minst skolklasser. Likaså alla tillfälliga utställningar som behandlat både historiska och mer samtida händelser. Efter mer än 25 år finns nu ett behov av förnyelse för att fortsätta vara ett relevant museum, för nuvarande besökare men även fler och nya målgrupper som inte ännu upptäckt försvarshistoriens betydelse och Armémuseum. Ett arbete som nu får tas vidare i den större myndigheten, Statens museer för maritim-, transport-, och försvarshistoria (SMMTF) där både Armémuseum och Flygvapenmuseum ingår sedan den 1 januari 2026.

Ett tredje utvecklingssteg som haft stor betydelse för tillgängliggörande av försvarshistorien i hela landet är genomförandet av utredningen Försvar i förvar (2005/06) som innebar att Försvarsmaktens museiverksamheter lades ned och att deras samlingar överfördes till SFHM i slutet av 00-talet. Samtidigt infördes ett statsbidrag för försvarshistoriska museiverksamheter som i huvudsak handlagts av SFHM sedan 2008 och som möjliggjort en etablering och utveckling av museer från norr till söder i Sverige. En viktig del i Armémuseums och Flygvapenmuseums tillgängliggörande av de statliga samlingarna som anförtrots SFHM är utlån av föremål till museer och andra verksamheter, bland annat till utställningar men även för uppvisning av historiska flygfarkoster och fordon.

Myndigheten har sedan 2018 arbetat utifrån en strategisk inriktning som handlat om att sätta besökarna i fokus och att bli tillgängliga för fler. I den uppdatering som gjordes 2024 - Färdplan 2030 - förtydligades målen och när verksamheten nu sätter punkt i formen av Statens försvarshistoriska museer kan jag konstatera att det de senaste åren har skett stora förflyttningar mot de önskade tillstånd som varit vår gemensamma målbild:

Attraktiva mötesplatser med lärande och upplevelser som berör, genom

- *Trovärdiga och engagerande plattformar för försvarshistoria.*
- *Långsiktig och hållbar samlingsförvaltning.*
- *En sammanhållande och lärande myndighet som samarbetar med andra.*

Så har skett även under det år som stått till buds för avvecklingen av SFHM och överföringen av uppgifter till vår systemmyndighet. De senaste årens förändrade omvärldsläge har gett nya insikter om kulturarvets roll i krig och konflikt och därmed i sin tur tydliggjort nya utmaningar inte minst för museisektorn. För museer som berättar om krig och fred genom historien och fram till idag innebär detta ett särskilt ansvar att bidra med kunskap och möjliggöra reflektion om det som sker.

Den internationella konferens som SFHM bjöd in till i september 2025 var ett tillfälle för chefskollegor på systemmuseer i norra Europa att mötas och diskutera dessa frågor. För att utbyta erfarenheter om hur vi som försvars- och krigsmuseer tar oss an dessa utmaningar och hur vi i större utsträckning kan samarbeta och stödja varandra. Även om förutsättningarna kan skilja sig åt mellan våra länder är den grundläggande frågeställningen på många sätt universell - hur kan något så obegripligt som krig göras begripligt?

Jag vill rikta ett varmt tack till alla SFHM:s medarbetare genom åren och till tidigare överintendenter som lett myndigheten i olika utvecklingsfaser. Nu går resan vidare i nya former. I den tid vi nu lever är kunskap och förståelse av försvarshistoria och samhällskonsekvenser av krig viktigare än någonsin.

Varmt lycka till!

Helene Rånlund
F.d. Överintendent

Innehåll

1 SFHM:S UPPDRAG OCH ORGANISATION.....	5
1.1 SFHM:S UPPDRAG.....	5
1.2 REDOVISNINGEN AV VERKSAMHETEN 2025.....	6
1.3 AVVECKLING AV MYNDIGHETEN SAMT ÖVERFÖRING AV UPPGIFTER.....	7
1.4 HÅLLBARHET.....	8
1.5 DIGITALISERING.....	9
1.6 TILLGÄNGLIGHET.....	10
1.7 KOMPETENSFÖRSÖRJNING.....	11
1.8 ARBETSMILJÖ.....	13
1.9 SAMVERKAN MED ANDRA MYNDIGHETER OCH AKTÖRER.....	15
2 EKONOMISK UPPFÖLJNING	20
2.1 ÅRETS EKONOMISKA UTFALL	20
2.2 STATS BIDRAG OCH KOSTNADER ENLIGT VILLKOR FÖR ANSLAG 8:1	23
2.3 AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET	24
2.4 LOKALFÖRSÖRJNING.....	25
2.5 ERSÄTTNINGAR ENLIGT MU-AVTALET	26
2.6 BREDDAD FINANSIERING.....	26
3 SAMLINGSFÖRVALTNING	28
3.1 BEVARA OCH TILLGÄNGLIGGÖRA	28
4 PUBLIK VERKSAMHET	35
4.1 VÄRDSKAP OCH BESÖKSSERVICE	36
4.2 UPPLEVELSEBASERAT LÄRANDE	38
4.3 KUNSKAPSSERVICE OCH FoU	44
5 STATS BIDRAG TILL FÖRSVARSHISTORISKA MUSEIVERKSAMHETER.....	49
6 FINANSIELL REDOVISNING	52
6.1 RESULTATRÄKNING.....	52
6.2 BALANSRÄKNING	53
6.3 ANSLAGSREDOVISNING	55
6.4 TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER.....	56
6.5 ERSÄTTNINGAR OCH ANDRA FÖRMÅNER	57
6.6 SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER.....	66

1 SFHM:s uppdrag och organisation

1.1 SFHM:s uppdrag

Statens försvarshistoriska museer (SFHM) har fram till och med den 31 december 2025 haft i uppgift att främja kunskapen om det svenska försvaret genom tiderna och om försvarets roll i samhällsutvecklingen. Myndighetens verksamhet har styrts främst genom förordning (2007:1178) med instruktion för Statens försvarshistoriska museer, museilagen (2017:563), förordning (2013:1007) om statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter och genom det årliga regleringsbrevet. Myndigheten har innefattat Armémuseum i Stockholm, Flygvapenmuseum i Linköping samt Försvarets traditionsnämnd.

Vision och Färdplan 2030

SFHM:s vision har syftat till att ge en tydlig gemensam riktning för verksamheten, en ledstjärna för alla som arbetar på och för myndigheten. Visionen *Livsviktig historia i demokratins tjänst, tillgänglig och angelägen för alla* har stöd i i regeringsformen (1974:152), den statliga värdegrunden och i museilagen (2017:563).

Myndighetens strategiska mål och önskade tillstånd enligt Färdplan 2030:

- *Vi sätter besökarna i centrum, är tillgängliga och angelägna för fler.*

Detta gör vi genom att:

- *Dela kunskap generöst, skapa lärande och reflektion kring samtid och framtid genom historien.*
- *Dimensionera samlingen så att vi kan ta ansvar, och tillgängliggöra mer så att det försvarshistoriska kulturarvet når hela landet.*
- *Vara en lärande och hållbar organisation som samarbetar med andra.*

Visionen och de strategiska mål som fastställdes i början av 2024 (SFHM dnr. 280-1.2.1/23) har varit vägledande för verksamhetens genomförande 2025 samtidigt som en anpassning har behövt göras till de ändrade förutsättningar som getts genom regeringsuppdragen om avveckling av myndigheten och överföring av uppgifter till Statens maritima och transporthistoriska museer (SMTM), (SFHM dnr. 51-1.2/24).

Prioriteringar som myndigheten bedömde som särskilt viktiga att genomföra under verksamhetsåret 2025 parallellt med den snabba omställningsprocessen inför 2026 har varit följande:

- Fortsatt hög prioritet för utbudet i museernas publika verksamhet med besökarna i fokus.
- Förberedelser för Armémuseums fleråriga museiutvecklingsprojekt (2025-2030).
- Flygvapenmuseums förberedelser inför Flygvapnet 100 år (2026).
- Uppstart av arbetet med att skapa ett hållbart bevarande av fordonssamlingen samt att ta emot och tillgängliggöra Fredsarkivet som övergick till SFHM från och med 2025.
- Genomföra en internationell konferens för försvarshistoriska systerinstitutioner i norra Europa.

Den samlade bedömningen avseende 2025 års verksamhet är att SFHM i allt väsentligt har genomfört uppgifter och uppdrag enligt instruktion, regleringsbrev samt uppdrag enligt regeringsbeslut. Möjligheterna att fullt ut verka med normal kapacitet i kärnverksamheten har dock oundvikligen påverkats av den förhållandevis korta tidsram som getts för överföring av uppgifter till SMTM samt avveckling av SFHM. Av resultatredovisningen framgår att prioriteringarna för året har fått genomslag i årets verksamhet. Sammantaget har betydelsefulla steg tagits i den strategiska riktning som varit vägledande i myndighetens Färdplan 2030 och för att nå det övergripande målet om att vara attraktiva mötesplatser med lärande och upplevelser som berör.

1.2 Redovisningen av verksamheten 2025

Resultatredovisningen ska utformas så att den kan utgöra ett underlag för regeringens bedömning av myndighetens resultat och genomförande av verksamheten. Den ska utgå från de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion samt de mål och krav som regeringen har angett i regleringsbrev eller något annat beslut. Redovisningen ska innehålla analyser och bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling.

3 kap. 1 § förordning om årsbokslut och budgetunderlag (2000:605)

Åtterrapporering enligt krav i regleringsbrev som är kopplade till någon av myndighetens prestationer görs i samband med redovisning av verksamhetens resultat för respektive prestation. Nedan listas samtliga åtterrapporeringskrav enligt beslut om SFHM:s regleringsbrev för budgetåret 2025 samt uppdrag enligt särskilda regeringsbeslut (sponsringsintäkter och bidragsintäkter redovisas i not 2 respektive 3 till resultaträkningen).

Konsekvenser av inordnandet och avvecklingen på årets måluppfyllelse kommenteras i anslutning till bedömning av måluppfyllelse, resultat och kvalitativa aspekter som redovisas i avsnitten 3. Samlingsförvaltning, 4. Publik verksamhet och 5. Statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter.

<i>Statens försvarshistoriska museer ska:</i>	<i>Redovisas i avsnitt eller annan rapportering:</i>
- redovisa den verksamhet som svarar mot den unga publikens behov samt insatser för att öka den unga publiken.	4.2 Upplevelsebaserat lärande
- redovisa de åtgärder som vidtagits för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.	1.6 Tillgänglighet
- redovisa förändringar i besöksutvecklingen i förhållande till tidigare år.	4.1 Värdskap och besöksservice
- i årsredovisningen specificera myndighetens totala lokalkostnader för 2025.	2.4 Lokalförsörjning
- redovisa hur bidrag enligt förordningen (2013:1007) om statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter har använts.	5 Statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter
- särskilt redovisa utbetalda ersättningar till konstnärer som gjorts i enlighet med MU-avtalet.	2.5 Ersättningar enligt MU-avtalet
- redovisa resultat av arbetet med digitisering och digitalisering av myndighetens samlingar.	1.5 Digitalisering
- redovisa hur myndigheten arbetar för att bredda finansieringen av verksamheten.	2.6 Breddad finansiering
- SFHM ska överföra de uppgifter som regeringen beslutat den 3 juli 2025 (Ku2025/00760) till Statens maritima och transporthistoriska museer den 1 januari 2026. SFHM ska vidta nödvändiga avvecklingsåtgärder så att myndigheten kan upphöra den 31 december 2025 och senast den 15 oktober 2025 till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) redovisa hur avvecklingsarbetet fortskrider, bl.a. med avseende på personalsituation, lokalfrågor, arkivfrågor och resursåtgång.	Skrivelse den 15 oktober 2025 (SFHM dnr. 248-1.6/25) 1.3 Avveckling av myndigheten samt överföring av uppgifter
<i>Tidigare givna uppdrag i regleringsbrev eller särskilda regeringsbeslut:</i>	
Uppdrag att redovisa utvecklingen av arbetet med att utvidga målgrupper och nå besökare (Ku2022/01891)	Redovisades 21 februari 2025 i SFHM:s årsredovisning avseende räkenskapsåret 2024 (SFHM dnr. 58-1.3/25)
Uppdrag att förbereda och genomföra inordnandet av Fredsarkivet i myndighetens verksamhet (Ku2024/01111)	Redovisades i skrivelse 29 augusti 2025 (SFHM dnr. 356-3.6/25)
Uppdrag att lämna förslag om organisationsförändring (Ku2024/01225)	Redovisades i skrivelse 24 mars 2025 (SFHM dnr. 398-1.6/24)

Enligt 3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska SFHM för ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden redovisa antalet och styckkostnaden för handläggningen av dessa ärenden. SFHM bedömer att handläggning av ansökningar enligt förordning (2013:1007) om statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter i och för sig kvalificerar sig som ärenden enligt bestämmelsen men att antalet ärenden inte kan betraktas som stort. Myndigheten redovisar därför inte styckkostnaden för detta ärendeslag men däremot antal ärenden som handlagts under året under avsnitt 5 Statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter.

1.3 Avveckling av myndigheten samt överföring av uppgifter

Regeringen gav den 28 november 2024 (Ku2024/01225) Statens försvarshistoriska museer (SFHM) och Statens maritima och transporthistoriska museer (SMTM) det gemensamma uppdraget att lämna förslag på hur SFHM:s uppgifter kan överföras till och inordnas i SMTM. En gemensam redovisning lämnades till regeringen den 25 mars 2025 (SFHM:s dnr. 398-1.6/24).

Regeringen gav den 3 juli uppdrag till SFHM (Ku2025/00760) att dels förbereda överföring av myndighetens uppgifter till SMTM, dels förbereda avveckling så att SFHM kan upphöra som myndighet den 31 december 2025. Genom regeringens beslut om ändring i SFHM:s regleringsbrev den 28 augusti 2025 (Ku2025/00851) fick myndigheten anvisningar och villkor för avvecklingens genomförande av organisationsförändringen med förbehåll för riksdagens godkännande i nödvändiga delar. I beslutet om ändring av regleringsbrev (Ku2025/01199) gavs SFHM undantag från att lämna uppgifter till Ekonomistyrningsverkets ekonomiadministrativa uppföljning avseende budgetåret 2025.

SFHM lämnade den 15 oktober 2025 en redovisning över hur avvecklingsarbetet fortskred och myndighetens ekonomiska ställning per den 30 september (SFHM dnr. 248-1.6/25). I enlighet med vad som angavs i ändringen av regleringsbrevet den 28 augusti beskrivs personalsituation, lokalfrågor, arkivfrågor och resursåtgång samt redovisning av ställningen på räntekontot respektive övriga tillgångar och skulder, dels en bedömning av det underskott alternativt överskott från den avgiftsfinansierade verksamheten som beräknas föras över till SMTM den 1 januari 2026.

Den 3 december 2025 godkände riksdagen regeringens förslag i budgetpropositionen för 2026 om bildandet av myndigheten Statens museer för maritim-, transport-, och försvarshistoria (SMMTF), (prop. 2025/26:1 utg.omr. 17, bet. 2025/26:KrU1, rskr. 2025/26:83), vilken från och med den 1 januari 2026 innefattar SMTM:s och SFHM:s tidigare uppgifter. Den 11 december 2025 gavs i uppdrag till SFHM:s överintendent att ansvara för inlämnandet av myndighetens sista årsredovisning, dvs. för 2025 (Ku2025/01207).

Myndigheten SFHM har i enlighet med regeringens uppdrag och besluten ovan upphört per den 31 december 2025 och uppgifterna är från och med den 1 januari 2026 överförda till SMMTF (tidigare SMTM). Genom inlämnandet av årsredovisning slutförs det sista uppdraget avseende myndighetens verksamhet (Ku2025/01207).

Åtgärder för avveckling och inordnande har i delar genomförts utifrån anvisningar och samråd med berörda myndigheter, bl.a. Riksarkivet, Ekonomistyrningsverket, Arbetsgivarverket, Riksgäldskontoret och Statens servicecenter (SSC). Den utmaning som togs upp i SFHM:s avrapportering i oktober angående kontakterna med SSC och projektet för att hantera överföringen av lönefunktionen till SMTM har fortsatt och påverkat processen ända fram till årets slut.

Överföringen av uppgifter till SMTM har skett inom ramen för det gemensamma genomförandeprojekt som startades upp av de båda myndigheterna under våren 2025. Beslut om verksamhet, ekonomi och personalfrågor har fattats med utgångspunkt i uppdraget om avveckling och överföring av uppgifter. Avtal kopplade till uppgifter som från och med den 1 januari 2026 utförs av SMMTF har överförts per den 1 januari 2026. Övriga avtal har avslutats eller omförhandlats med beaktande av affärsmässighet samt juridisk och verksamhetsmässig kompetens.

Efter redovisningen som lämnades den 15 oktober 2025 fortsatte avvecklingsarbetet fram till och med årets slut i stort sett enligt plan parallellt med överlämning av de övergående verksamheterna och SMTM:s process för verksamhetsövergång och placering av personal i den nya organisering som SMTM fastställde under 2025. Utmaningar som under de sista månaderna visade sig vara mer resurskrävande än vad som förutsetts var förändringen av IT-miljö (ansvar- och säkerhetsfrågor) samt hanteringen av ekonomi- och personaladministrativa system och även övriga verksamhetssystem. För att klargöra ansvarsförhållandena i fråga om IT-miljö, informationssäkerhet

och verksamhetsksekvenser under den förändringsprocess som behövde inledas innan årets slut, fattade SFHM särskilda beslut om åtgärder baserat på riskanalyser. Vidare dokumenterades ansvarsförhållandena fram till och med den 31 december 2025 i ett antal överenskommelser med SMTM (SFHM dnr. 445-1.6/25).

SFHM har därmed ansvarat för sina tillgångar och skulder till och med den 31 december 2025. Överlåtelse av desamma till SMTM (från 2026 SMTFF) har skett till bokfört värde enligt 5 kap. 5 och 8 §§ förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Ekonomiska konsekvenser av avvecklingen och överföringen av uppgifter redovisas i avsnitt 2. Ekonomisk uppföljning. SFHM:s beslut och åtgärder med anledning av organisationsförändringen har under året skett med förbehåll för riksdagens godkännande i nödvändiga delar (i enlighet med ovan nämnt regeringsbeslut).

1.4 Hållbarhet

SFHM har under 2025 utvecklat arbetet med det hållbarhetsledningssystem som antogs 2024. Arbetet med att integrera hållbarhet verksamheten, med fokus på social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet, är tydligt kopplat till de globala hållbarhetsmålen och framgår av både VP-förutsättningarna för 2025 och styrdokumentet Färdplan 2030.

Inför och under 2025 har avdelningarna inom ramen för den ordinarie verksamhetsplaneringen arbetat med att planera och genomföra aktiviteter med kopplingar till de långsiktiga hållbarhetsmål som antogs av SFHM 2024. Myndighetens hållbarhetssamordnare och arbetsgruppen med representanter från de olika avdelningarna har stöttat avdelnings- och enhetschefer i arbetet med hållbarhetsaktiviteter och bistått med såväl kunskap som arbetsinsatser vid behov.

Under 2025 har Armémuseum fortsatt sitt arbete med att byta ut samtlig belysning i de publika ytorna till LED-armaturer. Även Flygvapenmuseum har påbörjat ett arbete med att byta ut belysningen i sina lokaler till LED och genomförde under 2025 en upphandling av ny LED-belysning till ett av sina magasin. Armémuseum har arbetat med att förbättra avfallshantering i lokalerna i Stockholm. Bland annat har ett miljörum för insamling av batterier, elektronik, kontorspapper med mera har inrättats.

SFHM har på besöks- och personalparkeringen i Linköping 14 ladd-stolpar för elbilar. Under 2025 genomfördes totalt 1 839 laddningar motsvarande 27 539 kWh. Det är en ökning av antal laddningar från 2024 då 1 530 laddningar genomfördes, vilket motsvarade 29 920 kWh.

Flygvapenmuseum har likt föregående år tilldelats utmärkelsen *Miljösäkrad verksamhet* av Linköping kommuns besöksnäringsbolag Visit Linköping & Co. Utmärkelsen innebär att Flygvapenmuseum lyfts som ett grönt besöksmål på Visit Linköpings webbplats.

Flygvapenmuseum har under 2025 utbildat en av sina samlingsintendenter i IPM, Integrated Pest Management, som handlar om att förebygga och kontrollera skadedjur på ett hållbart sätt i musei- eller samlingsmiljöer. Det innebär att verksamheten övervakar, identifierar, förebygger och vid behov åtgärdar angrepp med minsta möjliga användning av kemikalier. Enheten har också arbetat med social hållbarhet under året. Restaureringsgrupper har bedrivits där medlemmarna består till stora delar av pensionerade yrkespersoner. Via grupperna får dessa personer möjlighet att nyttja och föra vidare sina kunskaper, och ingå i ett sammanhang som ger meningsfullhet och bryter isolering. Museet har också genomfört ett samarbetsprojekt, Malmslätt 65+, för pensionärer ihop med lokala biblioteket. Här får äldre människor en mötesplats och möjlighet att ta del av olika föreläsningar.

SFHM har ökat sina koldioxidutsläpp för tjänsteresor under året vilket främst beror på att resandet ökade som en följd av arbetet med att avveckla och inordna myndigheten i SMTM. Det gemensamma genomförandeprojektet har inneburit ett ökat antal fysiska möten på olika orter i landet där myndigheterna har sin verksamhet.

Statistiken för 2025 visar på en total ökad energiförbrukning för myndigheten. Utfallet är dock till viss del missvisande på grund av mätmetoderna som fastighetsägaren Statens fastighetsverk

använder för lokalerna i Stockholm. En ny hyresgäst i samma byggnad där SFHM också är hyresgäst har påverkat SFHM:s utfall negativt men det går inte att med säkerhet avgöra om SFHM:s förbrukning ökat eller minskat. Möjligheten att installera elmätare för endast SFHM:s lokaler i byggnaden ska undersökas.

Måluppfyllelsen för SFHM har i övrigt varit god och redovisas i den årliga miljörapporteringen för statliga myndigheter (SMMTF dnr 1.6-2026-340).

1.5 Digitalisering

SFHM har sedan flera år bedrivit ett systematiskt arbete med att digitalisera myndighetens föremåls- och arkivsamlingar i syfte att göra dem mer tillgängliga för allmänhet och forskare. Under 2025 inriktades arbetet mot insatser också ur ett bevarande- och beredskapsperspektiv.

Förutom de särskilda projekt som genomförts under året ingår digitalisering i det löpande arbetet i linje med myndighetens strategiska styrdokument Färdplan 2030. Då digitaliseringsarbete utgör en integrerad del i verksamhetens genomförande som helhet är det svårt att med tillräcklig säkerhet särredovisa kostnader för digitisering och digital förmedling förutom i de delar detta arbete har skett i projektform. Ett resultat av årets tillfälliga medelsförstärkning för digitisering är att ännu fler föremål och arkivalier har kunnat bevaras digitalt, för att bli tillgängliga för fler och för att säkerställa ett bevarande för framtiden.

Resursförstärkningen har använts på följande sätt:

- Digitalisering av den tillfälliga utställningen *Korsvägar: Sverige – Ukraina genom 1000 år*. Produktionen planeras att publiceras på Armémuseums webbplats tillsammans med ett kompletterande skolmaterial. Avsikten är att även göra den tillgänglig på ukrainska och engelska
- Digitalisering och förmedling av utvalda delar ur samlingen av moderna vapen.
- Digitisering av museala arkiv, arkivalier.
- Digitisering av tryckt material, till exempel reservdelskataloger och beskrivningar.

Kostnaderna för digitisering och digital förmedling i de projekt som redovisas ovan uppgick till totalt 0,7 miljoner kronor av de totalt 1 miljon kronor som avsatts för ändamålet. I utfallet ingår inköp av varor och tjänster samt arbetstid som lagts ned på dessa uppgifter baserat på schablonkostnader för löner. Att medlen inte fullt ut har kunnat förbrukas enligt plan är en följd av att prioritet behövt ges åt överföringen av uppgifter till SMTM. SFHM bedömer att medelsförstärkningen har haft en stor positiv effekt på myndighetens arbete med digitisering och digital förmedling.

I avsnitt 3 Samlingsförvaltning redovisas om förberedelser inför övergången till en gemensam föremålsdatabas (Primus) samt även om förbättringsarbetet avseende metadata i samband med inventeringar och uppackning av föremål m.m.

Samverkan med aktörer som har samlad kompetens och erfarenhet inom området är en viktig förutsättning för att arbetet med digitisering av film, ljud- och videoband som finns i myndighetens arkivsamlingar ska kunna ske effektivt och med hög kvalitet. På samma sätt som tidigare år har insatser därför genomförts i samarbete med Stiftelsen för kulturvård. Under 2025 har prioriterats att digitalisera äldre föremålsnegativ ur museets arkiv.

Inom det publika verksamhetsområdet har bland annat Flygvapenmuseums AI-robot Elsa genomgått tre uppdateringar. En av dessa är en uppdatering av den loggbok hon för vilket visar för personalen hur besökare interagerar med Elsa och kan bidra till vidare utveckling. Under året har Elsa varit aktiv på museet minst en gång per vecka.

Flygvapenmuseum har erbjudit VR-film för besökarna under sommarsäsongen och den mobila flygmaskinen SK60 har kompletterats med VR-glasögon vid några tillfällen. För att vidareutveckla denna del av verksamheten har bland annat en så kallad dokumentkamera har köpts in för att

användas till experimentshower och ett arbete har påbörjats med att genomföra skapande och experiment genom digital publicering på museets hemsida eller på Youtube.

Webbplatsen digitaltmuseum.se ingår i det digitala ekosystem som är uppbyggt kring samlingsdatabasen Primus där digitiserade objekt tillgängliggörs för digitala besökare. Med hjälp av medelförstärkningen (se ovan) har fler och nya poster av föremål, bilder och dokument kunnat föras in i samlingsdatabasen för att kunna göras tillgängliga genom Digitalt Museum.

I tabell 1 följer en redovisning av samlingarnas storlek inklusive årets tillväxt. Hur stort antal och andel av samlingarna som är digital, varav andelen som är digitalt tillgänglig i enlighet med återrapporteringskravet *Bevara och tillgängliggöra kulturarvet genom digitisering och digitalisering* i regleringsbrevet för budgetåret 2025. Angående arkivsamlingar kan SFHM med säkerhet redovisa endast totalt antal förtecknade arkivvolym, varav antal förtecknade i arkivdatabasen Visual Arkiv, och antal digitalt tillgängliggjorda fotografier. Övriga uppgifter bygger till stor del bygger på grova uppskattningar och därmed osäkerhet har SFHM valt att inte redovisa dessa.

Tabell 1 Samlingarnas storlek, tillväxt och grad av digitalisering.

	SFHM	AM	FVM
Föremålssamlingarnas storlek			
Totalt antal föremål	158 937	99 148	59 789**
Årets tillväxt			
Antal nyförvärv	189	37	152***
Antal gallrade	434	112	322
Årets tillväxt	-245	-75	-170
Antal och andel digitaliserat			
Antal som är digitala	134 716	101 720	32 996
Andel som är digitala	100%	100%	100%
- varav antal som är digitalt tillgänglig	102 816	83 383	19 433
- varav andel som är digitalt tillgänglig	76 %	82 %	59 %
Arkivsamlingarnas storlek*			
Totalt antal förtecknade arkivvolym	4 550	3 204	1346
- varav antal arkivvolym som är förtecknade i arkivdatabas	4 550	3 204	1346
Digitalt tillgängliggjorda fotografier			
Totalt antal publicerade fotografier	30 678	24 666	6 012

*Redovisade uppgifter avser totalt antal förtecknade arkivvolym varav antal arkivvolym som finns förtecknade i arkivdatabasen Visual Arkiv. Detta ger dock inte en helt rättvisande bild av storleken på myndighetens arkivsamlingar eftersom delar av samlingarna inte har förtecknats i arkivdatabasen utan endast i olika listor, samt vissa delar som ännu inte har förtecknats.

**Statistiken för totalt antal föremål för Flygvapenmuseum i 2024 års redovisning var felaktig. Korrekt siffra för 2024 är 52 433 föremål totalt för Flygvapenmuseum. Därmed blir totalt antal föremål för båda museerna 152 108 för 2024.

***Siffran är ungefärlig då ett antal nyförvärv från F 7 Museum inte har hunnit kontrollräknas under 2025.

1.6 Tillgänglighet

Utgångspunkten för SFHM:s arbete med tillgänglighet är att myndighetens museiverksamheter är till för alla. SFHM arbetar såväl kort- som långsiktigt för att skapa förutsättningar för alla, oavsett förmåga, att tillgodogöra sig SFHM:s verksamheter. Arbetet går i linje med myndighetens VP-direktiv för 2025 och den strategiska inriktningen i Färdplan 2030 samt SFHM:s Policy för tillgänglighet (SFHM dnr 84-1.6/21). Under 2025 har inriktningen för arbetet med tillgänglighet varit att praktiskt arbeta med frågorna och åtgärda eventuella brister på museerna. SFHM:s bedömning är att arbetet med att tillgänglighetsanpassa myndighetens verksamhet gått framåt under

2025, men att det inte lunnat prioriteras i den utsträckning som önskats på grund av arbetet med överföring av uppgifter till SMTM samt avvecklingen av SFHM.

Under året har delar av SFHM:s lokaler inventerats med hjälp av den checklista som togs fram 2024. De brister som upptäcktes har delvis åtgärdats, till exempel har trappsteg kontrastmarkerats.

Prioritet har getts åt att utveckla tillgängligheten på myndighetens webbsidor. Fokus har legat på museernas webbplatser då SFHM:s webbplats upphör i och med inordnandet i SMTM. Aktiviteter som har genomförts är till exempel alt-texter till alla bilder, säkerställande av rätt rubriknivåer och förtydligande av text enligt klarspråk med mera.

Arbetet med att ta fram en sensorisk karta över Flygvapenmuseums publika ytor har fortsatt under 2025. Kartan ska uppmärksamma vilka sinnesintryck som kan komma att påverka besökarna, kopplat till doft, hörsel, syn, känsel och eventuella stimmiga miljöer med många besökare på liten yta. Symboler på den sensoriska kartan ska visa vilka delar av museet som kan vara sådana platser. Vidare har arbetet med att skapa ett bildstöd till museets utställningar fortsatt bland annat genom implementering av en ny version för stödet InPrint. Medarbetare från Flygvapenmuseum har också deltagit på en utbildning i programmet WidgitGo hos Symbolbruket för att kunna utveckla arbetet med bildstöd.

I den årliga rapporteringen till Myndigheten för delaktighet (MFD) har självskattningsverktyget Fokus delaktighet använts för att följa upp det löpande tillgänglighetsarbetet. SFHM uppnådde 2025 ett övergripande värde om 58 procent (72 procent år 2024). Det lägre värdet beror främst på en noggrannare bedömning av enkätens svar jämfört med tidigare år. Jämförelser över tid bör göras med viss försiktighet och en bredare bedömning av måluppfyllelse bör ske för att ge en så rättvisande bild som möjligt av tillgänglighetsfrågorna.

1.7 Kompetensförsörjning

Myndigheten ska redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och till vad regeringen i förekommande fall har angett i regleringsbrev eller i något annat beslut. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

Förordning (2006:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Sammanfattande bedömning

De åtgärder som vidtagits i syfte att attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avveckla kompetens under 2025 bedöms sammantaget ha säkerställt att det inom ramen för givna resurser och förutsättningar, funnits kompetens att nå verksamhetens mål på ett ändamålsenligt sätt. Det gäller främst inom kärnverksamheterna där nyckelkompetenser under året har rekryterats bland annat för att möjliggöra den fortsatta museiutvecklingen på Armémuseum.

Myndighetens avvecklingsprocess och inordnandet i SMTM har samtidigt lett till en ökad personalomsättning, främst inom de gemensamma administrativa myndighetsfunktionerna, men även i vissa delar av de museala verksamheterna. I de fall rekrytering inte varit ett möjligt alternativ i den pågående förändringsprocessen har kompetensförsörjningen säkerställts genom ned- och omprioriteringar, konsultstöd, vikariat och omfördelning av arbetsuppgifter bland befintlig personal.

Personalens sammansättning

Vid SFHM arbetade år 2025 i medeltal 92 medarbetare, varav 62 kvinnor (67 procent) och 30 män (33 procent). Antalet anställda har i medeltal ökat med sex anställda jämfört med 2024. Antalet årsarbetskrafter exklusive anställda med timarvode summerade under året till 72,5 (jämfört med 68,5 för 2024). Förändringen beror främst på sedan tidigare planerade rekryteringar till det fleråriga museiutvecklingsprojektet på Armémuseum. Myndigheten har inte haft svårigheter att rekrytera

efterfrågad kompetens till kärnverksamheten under året trots arbetet med förberedelser för samgåendet med SMTM.

Inordnandeprocessen har samtidigt medfört att personalrörligheten har ökat, främst inom de myndighetsgemensamma stödfunktionerna. Ett flertal tjänstledigheter för att pröva annat arbete i staten har beviljats efter samråd med SMTM och rekryteringar har löpande stämts av och i några fall har ersättningsrekryteringar därför inte genomförts. I stället har flera funktioner med vakanser upprätthållits med hjälp av konsultstöd och vikariatslösningar, eller genom att arbetsuppgifter under det sista halvåret tillfälligt övertagits av befintliga personalresurser inom SFHM. Uppgifter och roller som berörts är löpande ekonomisk redovisning och bokslut, interim chef för administration (hela 2025) inklusive HR (hösten 2025), vikarierande stabschef, stabshandläggare för samordning av årsredovisning m.m., t.f. kommunikationschef (hösten 2025) och samlingsenhetschef på Armémuseum (hösten 2025).

Inför sammanslagningen och SMTM:s process för verksamhetsövergång och inplacering av SFHM:s personal i deras organisation genomförde SFHM under våren 2025 en översyn och justering av myndighetens gemensamma funktioner (SFHM dnr. 194-1.1/25). Vidare gjordes en genomgång av samtliga befattningar för att kunna överlämna aktuella kvalitetssäkrade underlag av arbetsuppgifter, rollbeskrivningar och den statliga lönestatistikklassificeringen Besta.

Kompetensutveckling

Individuella och gemensamma kompetensutvecklingsinsatser har liksom tidigare år planerats utifrån verksamhetens behov och utifrån de behov som regelmässigt insamlas genom utvecklingssamtal. Ett viktigt syfte med insatser som genomförts under 2025 har varit att stärka den långsiktiga kompetensförsörjningen med anledning av det pågående förändringsarbetet med inordnande i SMTM och museiutveckling. Detta har skett bland annat med hjälp av de lokala omställningsmedlen (fördjupningskurs i Excel, AI-utbildning, riktade individuella kompetensutvecklingsinsatser inom olika ämnesområden).

Myndighetsövergripande kompetensutvecklingsinsatser har skett genom det digitala museilyftet för centralmuseerna (Riksantikvarieämbetet med finansiering från Europeiska socialfonden, ESF-rådet) och utbildningar i ergonomi. En extra satsning har gjorts på studiebesök till museer, både inom Sverige och i andra länder, i syfte att bygga upp kunskap om aktuell och pågående utveckling och trender inom museala publika verksamheter (målgrupper, pedagogik, interaktivitet, design och utformning genom bl.a. digitala verktyg osv).

Med anledning av myndighetens avveckling och överföring av uppgifter till SMTM bedömde SFHM att det inte fanns förutsättningar att ingå i den kompetensförstärkningssatsning för digitisering som regeringen avsatte särskilda medel för till centralmuseerna under andra halvåret 2025. Kapacitet för att rekrytera tillfälligt anställda gick inte att säkerställa och inte heller förväntad och nödvändig handledning för den tänkta målgruppen.

1.8 Arbetsmiljö

Myndigheten ska se till att de anställda är väl förtrodda med målen för verksamheten, skapa goda arbetsförhållanden och ta till vara och utveckla de anställdas kompetens och erfarenhet.

8 § 2-3 p Myndighetsförordningen (2007:515)

Mål i SFHM:s arbetsmiljöpolicy:

SFHM:s arbetsmiljö kännetecknas av säkra och goda arbetsförhållanden som ger förutsättningar för trivsel och hälsa. Det systematiska arbetsmiljöarbetet ingår som en naturlig del i det dagliga arbetet genom identifiering av risker och förebyggande åtgärder mot ohälsa och skador. Den fysiska arbetsmiljön är säker, ändamålsenlig och anpassad till medarbetarnas behov och arbetsförutsättningar.

SFHM:s mål för det organisatoriska och sociala arbetsmiljöarbetet:

- Medarbetarna är insatta i och arbetar i enlighet med uppdrag, mål och strategier.
- Medarbetare verkar aktivt för en långsiktigt hållbar balans mellan ansvar och arbetsbelastning.
- Vi har tillit till och respekterar varandra.

Sammanfattande bedömning

Sammantaget bedöms arbetsmiljön vid myndigheten varit god under året samtidigt som organisationen genomgått en stor förändring med förberedelserna inför avveckling av SFHM och överföring av uppgifter till SMTM. Bedömningen av målpuppfyllelsen baseras bland annat på att nyckeltal, inklusive sjuktal, som löpande följs upp i systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) har förbättrats under de tre senaste åren. Detta är ett positivt utfall givet behovet av den särskilda arbetsmiljöinsats som initierades 2024 utifrån ett behov av att säkerställa en arbetsmiljö där alla medarbetare, inklusive chefer, upplever ett bemötande och gott samarbetsklimat i enlighet med SFHM:s mål för arbetsmiljön.

Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)

SFHM har under året fortsatt bedrivit SAM enligt fastställd rutin (dnr. 285-2.3.6/21) för planering och uppföljning samt med rutiner för bland annat utvecklingssamtal, skyddsronder och friskvård samt rapportering av iakttagna risker, tillbud och incidenter.

Den särskilda arbetsmiljöinsatsen som initierades 2024 och har avslutats 2025 har genomförts och följts upp i nära samarbete med de lokala arbetstagarorganisationerna och framför allt den lokala skyddskommittén. Den samlade bedömningen är att insatsens samlade åtgärder har gett ett bra utfall. Efter insats med externt expertstöd under 2024 har arbetet tagits vidare internt inom myndigheten. Under 2025 har en konflikthanteringsrutin tagits fram och utbildning i konflikthantering (Partsrådet) har genomförts, dels gemensamt för chefer och skyddsombud, dels för alla medarbetare. Därtill har respektive avdelningschef ansvarat för att genomföra anpassade åtgärder som därutöver bedömts vara nödvändiga och viktiga på avdelningsnivå, enhets- och individnivå.

Extraordinära förutsättningar under året

Den förhållandevis korta tidsramen för avveckling av myndigheten och överföring av uppgifter har oundvikligen kommit att påverka organisationen, både genom de extraordinära arbetsinsatser som uppdraget medfört och genom den mentala förändringresa som alla anställda genomgått. Arbetsbelastningen har under stor del av året varit mycket ansträngd på myndighetsgemensamma funktioner och på chefsnivå då alla i olika form haft centrala roller i genomförandeprojektet och avvecklingsarbetet. Mot slutet av året intensifierades arbetet med förberedelserna inför överföringen parallellt med processen för verksamhetsövergång och hela organisationen kom de sista månaderna att beröras på ett mer konkret sätt, både verksamhetsmässigt och på ett individuellt plan.

Det årliga utvecklingssamtalet har inte genomförts enligt fastställd rutin med anledning av processen för verksamhetsövergång till SMTM. I enlighet med arbetstagarorganisationerna och skyddsombud

avslutades under våren de s.k. pulsmätningar som myndigheten använt de senaste åren för att fånga upp större avvikelser i arbetsbelastning med mera (Avonova Dialog).

Eftersom arbetsmiljön tidigt på året identifierades med högt riskvärde i SFHM:s riskanalys av inordnandeprocessen bedömdes istället mer nära och löpande dialog mellan medarbetare och närmsta chef vara mer ändamålsenligt under förändringsprocessen. De interna kommunikationsinsatserna om förutsättningarna inför verksamhetsövergången med mera förstärktes redan tidigt under året och har varit en återkommande fråga på både myndighetsnivå som avdelnings- och enhetsnivå samt på intranätet.

SFHM:s ledning valde att samla alla chefer oftare för avstämningar i både längre och kortare möten (chefsforum) och på så sätt har behov av insatser och stöd identifierats av gemensamt av hela chefsgruppen. Vid behov av samtalsstöd har detta erbjudits via företagshälsovården.

Incidenthantering, företagshälsovård och friskvård

Genom företagshälsovården har SFHM:s personal haft tillgång till medicinsk, teknisk, ergonomisk och psykosocial expertis. Myndigheten har sedan 2019 använt AFA-försäkringars IA-system (Informationssystem om arbetsmiljö genom Partsrådet *Hållbart Arbetsliv*). Skyddsronder har genomförts kontinuerligt på båda arbetsorterna och identifierade brister riskbedöms, handlingsplaner upprättas och åtgärder följs upp i systemet. Alla medarbetare har haft möjlighet att rapportera incidenter via IA-systemets app där alla händelser i ärendet kan följas.

Systemet bedöms ha bidragit till ökad medvetenhet om arbetsmiljöfrågor i hela organisationen och större möjlighet att genomföra förebyggande åtgärder, men även större kontroll över att beslutade åtgärder vidtas. Inför sammanslagningen med SMTM har en inventering av pågående ärenden genomförts för att säkerställa status, dvs. behov av åtgärder eller överföring av ärenden till den nya sammanslagna myndigheten.

Friskvård har varit fortsatt prioriterad, både som förebyggande och hälsofrämjande åtgärd, med två friskvårdstimmar per vecka samt friskvårdsbidrag (3 000 kr/år). Det senare har använts av 53 medarbetare (knappt 58 procent av genomsnittligt antal anställda under året).

Anställdas sjukfrånvaro

I tabell 2 redovisas de anställdas frånvaro på grund av sjukdom i enlighet med 7 kap. 3 § förordning (2006:205) om årsredovisning och budgetunderlag. Den totala sjukfrånvaron redovisas i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas även sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Tabell 2 Sjukfrånvaro vid SFHM 2023–2025.

Sjukfrånvaro	2025	2024	2023
Sjukfrånvaro totalt	2,8%	3,7 %	4,1%
- varav andel långtidssjukfrånvaro	41,6%	37,9 %	33,6%
Sjukfrånvaro kvinnor	3,6%	5,0 %	4,6%
Sjukfrånvaro män	1,4%	1,5 %	3,4%
Sjukfrånvaro anställda -29 år	3,6%	4,1 %	4,3%
Sjukfrånvaro anställda 30–49 år	3%	5,3 %	4,7%
Sjukfrånvaro anställda 50 år-	2,4%	2,1 %	3,4%

Sjukfrånvaron för 2025 var drygt 1 procentenhet lägre än föregående år 2024 och uppgick totalt till 2,8 procent vilket innebär en fortsatt positiv utveckling jämfört med 2023 och 2024. Andelen långtidssjukfrånvaro har emellertid ökat de två senaste åren och uppgår till totalt 41,6 procent för 2025. Eftersom antalet anställda är förhållandevis få så får enskilda längre sjukdomsfall genomslag i statistiken. För de olika åldersgrupperna visar utfallet en viss ökning det senaste året av sjukfrånvaron för anställda 50 år och äldre. För övriga åldersgrupper har en fortsatt minskning skett och motsvarande gäller för kvinnor respektive män.

1.9 Samverkan med andra myndigheter och aktörer

Inom ramen för sitt uppdrag samverkar SFHM med en mängd olika aktörer i Sverige, såväl med museisektorn som med andra myndigheter och det civila samhällets organisationer.

Samverkan i museala frågor

SFHM har under 2025 fortsatt att samverka med andra museer och aktörer inom ramen för olika verksamhetsområden. Bland annat genom yrkesspecifika nätverk som konservatorsföreningar, pedagogiska nätverk och chefsnätverk och den användargrupp inom samlingsdatabasen Primus som arbetar med digitaliseringsfrågor.

Övergripande samverkan har skett inom Centralmuseernas samarbetsråd (CMS) både i chefskollegiet och digitaliseringsgruppen. Samarbeten har också skett inom Stockholms museichefskollegium och Östgöta museichefskollegium.

SFHM har haft ett flerårigt samarbete med Arbetets museum och Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam) där myndigheten medverkar i utbildningsstöd, tillika Museiskola för arbetslivsmuseer.

Under året har SFHM:s samverkan med Statens historiska museer (SHM) fortsatt för att tillgängliggöra delar av SFHM:s museers skolmaterial på SHM:s digitala utbildningsresurs sverigeshistoria.se. Syftet är att fler lärare och elever ska upptäcka och använda det pedagogiska skolmaterialet som museerna har att erbjuda.

Flygvapenmuseum har ett omfattande samarbete med övriga flygmuseer i Sverige samt med de organisationer som är operatörer av Flygvapenmuseums luftvärdiga flygplan och helikoptrar. Genom samarbetet tillhandahåller Flygvapenmuseum reservdelar och underlag medan operatörerna bidrar med kompetensuppbyggnad av museets personal. Under 2025 anordnades en Flygmuseikonferens och museet har tagit emot flera studiebesök från olika flygmuseer för att stötta i deras arbete.

Samarbete har även skett med externa aktörer där Flygvapenmuseum har bidragit med aktiviteter såsom till exempel *Kulturnatten* i Norrköping och *Linköpings stadsfest*, i samarbete med flera museer i Östergötland. Flygvapenmuseum deltog också på dagen *Flygkultur* på Krigsflygfält.

Under året har Flygvapenmuseum och Östgötatrafiken samarbetat för att uppmuntra besökare att åka kollektivtrafik till museet. Mot uppvisande av bussbiljett erbjöds femtio procents rabatt på entrépriset. 2025 fortsatte även samarbetet mellan Flygvapenmuseum och Östergötlands museum som innebär att besökare till något av museerna erbjuds femtio procents rabatt på entréavgiften till det andra museet vid uppvisande av kvitto.

SFHM har fortsatt att samverka med Statens maritima och transporthistoriska museer (SMTM) i bland annat statsbidragsrelaterade frågor och frågor rörande stöd till berörda museer inom nätverket av försvarshistoriska museer i Sverige. Under 2025 har det strategiska arbetet med att vidareutveckla de försvarshistoriska frågorna i ett bredare perspektiv, dvs. att involvera fler aktörer och intressenter inom ämnesområdet, fokuserat på att överföra hittills genomförda insatser och planerade inriktning till SMTM. Under året fortsatte samarbetet med SMTM rörande dokumentation om processen för Sveriges medlemskap i försvarsalliansen Nato.

Samverkan inom museisektorn sker även genom SFHM:s utlåningsverksamhet från båda museernas samlingar som genererar erfarenhetsutbyte och möten där föremålslogistik och föremålsrelaterade frågor diskuteras.

SFHM:s samarbete med Försvarsmakten har omfattat såväl insamling av föremål som kompetensstöd i arbetet med säkra samlingar. Flygvapenmuseum har även haft ett fortsatt nära samarbete med Helikopterflottiljen i Linköping och dialog har förts inför planeringen av Flygvapnet 100 år 2026.

Under året avslutades vandringsutställningen *Rädd eller beredd* som genomförts i flerårigt samarbete med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Riksantikvarieämbetet (RAÄ). Turnén till gymnasieskolor runt om i Sverige har pågått under 1,5 år (från december 2023 – juni 2025) och avslutades med en utvärdering av projektet. Utvärderingen visade på en god måluppfyllnad och på ett lyckat samarbete mellan myndigheterna och med skolorna som tog emot utställningen. Av 26 besökta skolor svarade 24 av dessa att de skulle rekommendera utställningen till en annan skola. Under hela turnén har utställningen besökt 26 skolor och setts av 22 577 elever. Utställningen har också besökt museer och andra aktörer under skolloven. Totalt har 24 686 besökare tagit del av utställningen under turnén. En av de två container-utställningarna som producerats inom projektet visas sedan våren 2025 på Aerozeum i Göteborg. Den andra visas i form av en tillfällig utställning på Armémuseum. Eftersom besöksuppgifterna inte är uppdelade i årsvisa siffror ingår de inte i redovisningen i avsnitt 4.

Vandringsutställningen *Tänk om – tillsammans i krig och fred* som under 2024 turnerade landet runt på universitet och högskolor visas sedan 2025 på Aerozeum utanför Göteborg. Utställningen som är ett resultat av ett samarbete med Försvarsmakten och Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF), handlar om vikten av att vara förberedd inför kris och krig.

Den tillfälliga utställningen *Korsvägar: Sverige – Ukraina genom 1000 år* som har visats på Armémuseum under 2024 och 2025 har varit ett samarbete mellan SFHM, Riksarkivet och Museum of the History of Ukraine in the Second World War som även innefattat samverkan med ett stort antal andra aktörer både i Sverige och Ukraina. Utställningen har öppnat upp för samarbeten och intressen från olika myndigheter och samhällsaktörer i Sverige. Olika aktiviteter har arrangerats med aktörer som Ukrainas ambassad i Sverige, Nordic Ukraine Forum, Help in Change och Beredskapslyftet, Ukrainska Institutet i Sverige samt Ukraine Culture Centre. I samband med talmannens konferens i november om stöd till Ukraina och Krim-plattformen visade Sveriges riksdag en "mini-version" av Korsvägar-utställningen baserad på underlag och innehåll som SFHM/Armémuseum och Riksarkivet bidrog med.

I samband med utställningsprojektet *Krigens barn: Lyssna och berätta* knöts kontakter med Barnafrid som är ett nationellt kunskapscentrum vid Linköpings Universitet med uppdrag att samla och sprida kunskap om våld och andra övergrepp mot barn. Barnafrid medverkade med ett föredrag vid utställningens invigning i maj 2025 och utställningstiden förlängdes också efter önskemål från centrumet för att möjliggöra en visning i samband med Barnafrids nationella konferens i Linköping i början av 2026.

Samverkan med ideella organisationer och föreningar

Genom medlemskap och representation samverkar SFHM med flera organisationer och föreningar där bland annat följande har varit viktiga inspiratörer för verksamheten: International Council of Museums (ICOM), Forum för utställare, Föreningen för pedagogisk utveckling i svenska museer (FUISM), Föreningen Stockholms museiinformatorer (SMI), Simba – ett nätverk för Stockholms museibutiker, ArbetSam, Museichefskollegiet i Stockholm och Stockholms Kvinnohistoriska.

Flygvapenmuseum har omfattande samverkan med museets vänförening, Östergötlands Flyghistoriska Sällskap (ÖFS), som arbetar ideellt med restaurering av flygplan och som extra

resurser i museet. Även Tullingegruppen, Markteleggruppen, Saab-veteranerna och Svensk Flyghistorisk Förening (SFF) är viktiga samverkansorganisationer bland annat i restaureringsprojekt. En enkät har skickats ut till restaureringsgruppernas ideella deltagare för att undersöka hur de upplever det att vara volontär på Flygvapenmuseum. Resultatet visar på en stor nöjdhet bland dessa. Flygvapenmuseum utsågs till Årets volontärmuseum 2025 vid Museernas årliga vårmöte som organiseras av branschorganisationen Sveriges Museers Riksförbund.

Samarbetet med Stadsmissionen i Linköping, som inleddes under 2022, har fortsatt och utökats under året. Inom ramen för samarbetet har Flygvapenmuseum erbjudit plats för fyra sommarjobbare som deltar i Stadsmissionens program *Drivkraft*.

Samverkan med Saab AB och andra teknikföretag

Flygvapenmuseum samverkar med Saab AB i enlighet med det långsiktiga samarbetsavtal som ursprungligen träffades 2008 och som därefter har förlängts. Befintligt avtal för perioden 2024–2026 har ett tydligt fokus på att stimulera teknikintresset hos barn och unga samt nå ut till barn och ungdomar i socialt utsatta områden. Saab AB bistår, när möjlighet och behov finns, vid demontering och montering av flygplan, samt är operatör av museets B17 (Saab 17A) som hålls i luftvärdigt skick och används i uppvisningsverksamhet. Samarbetet omfattar även support och utbildning av museets personal när det gäller JAS 39 Gripen-simulatore.

Flygvapenmuseum erbjuder även andra aktiviteter som väcker intresset för flyg, teknik och försvar hos barn och ungdomar. Under året har samarbeten med aktörer som bedriver verksamhet med likartade syften fortsatt att utvecklas. Samarbetet med Ung ingenjör AB, som driver det internationella konceptet *Young Engineers* i Linköping har fortsatt och utvecklats under 2025. Deras syfte är att förbereda barn och unga för arbetslivets förändrade villkor. Genom samarbetet har flera workshops har erbjudits, bland annat dagläger för unga på loven.

Samarbetet med Tekniska högskolan vid Linköpings Universitet har fortsatt under det gångna året. Under 2025 har roboten Elsa, som tagits fram i samarbete med Dyno Robotics, vidareutvecklats och blivit smartare, fått mer språklig förmåga och rumslig orientering. Roboten används på Flygvapenmuseum som en integrerad del av verksamheten. Elsa har under året deltagit på ett antal externa evenemang, bland annat på Linköpings universitet, mött barn i museet under sommaren och samarbetat med personalen på konferenser och på experimentshower i Flyglabbet.

Samverkan i administrativa frågor

SFHM:s medverkan i samarbeten som rör administrativa frågor har under 2025 varit begränsad med anledning av arbetet med överföring av uppgifter och myndighetens avveckling. I stället har erfarenhetsbyte skett med de övriga mindre myndigheter som genomgått samma förändringsprocess. Genom gemensamma möten med Statskontoret, Myndigheten för arbetsmiljökunskap och Myndigheten för trossamfund har kontakter etablerats mellan motsvarande funktioner som hanterat genomförandefrågor såsom HR, ekonomi, avtalshantering etc. Även Mediemyndighetens tidigare erfarenheter av motsvarande process har varit värdefulla för SFHM.

Internationell samverkan

War Childhood Museum

Under 2024 inleddes ett samarbete med War Childhood Museum (WCM) i Sarajevo, Bosnien-Hercegovina. Det resulterade i utställningen *Krigens barn: Lyssna och berätta* som visats på Flygvapenmuseum under 2025. Som en del i samarbetet har även insamling av berättelser och föremål från Sverige genomförts under året och dessa kommer nu att ingå i WCM:s samlingar. WCM bedriver sedan 2019 verksamhet i Ukraina. Vid invigningen av utställningen på Flygvapenmuseum medverkade även den ukrainska chefen i panelsamtal med sina kollegor från Sarajevo.

Samarbeten rörande Ukraina

Det fleråriga samarbetet kring utställningen *Korsvägar: Sverige-Ukraina genom 1000 år* har varit grundat på en avsiktsförklaring som ingicks 2023 tillsammans med Museum of the History of Ukraine in the Second World War (War Museum) och Riksarkivet (SFHM dnr 230-2.4.1/23). Ett 20-tal ukrainska museer har medverkat i utställningen genom utlån av föremål. Utställningens innehåll har genom sin betydelse för Ukraina fortsatt bidra till samverkan kring aktiviteter med Ukrainas ambassad i Sverige, organisationen Nordic Ukraine Forum med flera. I samband med utställningens avslutning – “finissage” - i september arrangerades ett besöksprogram för en ukrainsk delegation med 12 deltagare bestående av representanter från ukrainska kulturarvsinstitutioner som medverkat med utlån till utställningen.

I anslutning till den internationella talmanskonferensen i riksdagen om stöd till Ukraina i slutet av november anordnades ett panelsamtal på Armémuseum om Krims historiska kopplingar till Sverige och Europa av Krim-Tatarernas representant från Ukrainas parlament - Mejlis of the Crimean Tatar People - och Ukrainas ambassad i Sverige. SFHM, Riksarkivet och Nordic Ukraine Forum medverkade i samtalet.

Organisationen Repower som anordnar resor för ukrainska militärsjukvårdares psykologiska återhämtning har sedan 2023 återkommande besökt Armémuseum med sina grupper för att ta del av den ukrainska historia som finns bevarad genom de Kossack-fanor som utgör en del av Statens trofésamling. Under tiden som utställningen om Sveriges och Ukrainas korsvägar genom historien visats har deras besök på Armémuseum varit en återkommande händelse när resorna förlagts till Stockholmsområdet. Ibland kombinerat med ett samtal med representanter för regeringen eller med en föreläsning om Ukrainas historia. Under 2025 besöktes utställningen vid två tillfällen av Repowers grupper från Ukraina som haft cirka 100 deltagare per tillfälle. Armémuseum fick under 2025 motta ett Hederscertifikat från Repower för sitt stöd till organisationens verksamhet - *”In recognition of your unwavering support, shared mission, and dedication to preserving the mental health of Ukrainian military medics”*.

I samband med uppmärksammandet av treårsdagen av det fullskaliga kriget i Ukraina anordnade SFHM tillsammans med Riksarkivet ett antal olika aktiviteter med den ukrainske konstnären Gamlet Zinkivskyi och den ukrainska sjukvårdaren Julia Pajevska (Tara). Myndigheter och frivilligorganisationer bjöds in till Armémuseum för ett samtal om deras erfarenheter av att arbeta som volontärer, av samarbeten mellan militär- och civilsamhälle, och av skapande och konstnärskap som ett sätt att samla motståndskraft. Deras erfarenheter delades även i ett samtal med ledamöter i riksdagens kulturutskott. I samband med deras besök i Sverige visades dokumentärfilmen *Warning! Life goes on* som handlar om Gamlets konstnärsuppdrag, som en del i Armémuseums vårprogram. I det samtal som följde efter filmvisningen medverkade Gamlet tillsammans med holländske regissören Jan Beddegenoodts.

Genom dekret av Ukrainas president Volodymyr Zelenskyy den 23 augusti 2025 (617/2025) tilldelades SFHM:s överintendent Helene Rånlund den ukrainska statsorden Prinsessan Olgas Orden av Tredje graden för *“significant contributions to strengthening international cooperation, supporting Ukraine’s sovereignty and territorial integrity, engaging in charitable activities, and promoting Ukraine globally”*. Utmärkelsen utgör inte enbart ett personligt erkännande, det är samtidigt en bekräftelse av myndighetens samlade insatser för att förverkliga utställningen *Korsvägar: Sverige-Ukraina genom 1000 år* och betydelsen av att stödja och värna den ukrainska berättelsen om strävan mot självständighet genom historien. Utmärkelsen överlämnades av Ukrainas talman i en ceremoni i Sveriges riksdag den 24 november 2025.

Internationella konferenser och organisationer

Utställningsprojekt som samarbetsparten War Museum i Kyiv har bedrivit tillsammans med krigs- och försvarshistoriska museer i olika länder sedan 2022 har bidragit till framväxten av ett internationellt chefsnätverk som samverkar och stödjer kollegor runt om i Ukraina, men också varandra, i de utmaningar som finns inom ämnesområdet med anledning av det pågående anfallskriget mot Ukraina.

I syfte att stärka och vidareutveckla nätverket arrangerade SFHM i september 2025 en försvarshistorisk tredagarskonferens, förlagd till myndighetens båda museer för att samla detta nätverk av chefer för systerinstitutioner i norra Europa. *Challenges and Opportunities for War and Defense Museums in times of Armed Conflict* var temat för den internationella konferensen med närmare 35 deltagare från Norge, Danmark, Finland, Estland, Tyskland, Polen, Belgien, Ukraina samt Sverige. Se även avsnitt 4.3.

I samband med konferensen fick överintendent Helene Rånlund genom de ukrainska deltagarna motta ett hederscertifikat från Charkivs regionala statsförvaltning för *”betydande bidrag till av internationellt kultursamarbete, främjande av ukrainskt kulturarv på internationell nivå och stärkandet av partnerskapet mellan museiinstitutioner i Charkivregionen och Sverige”*.

SFHM har fortsatt sitt internationella samarbete inom ramen för International Committee for Museums and Collections of Arms and Military History (ICOMAM) som är en kommitté under International Council of Museums (ICOM). Organisationen verkar för internationellt samarbete och professionell utveckling på museer inom myndighetens ämnesområde.

Flygvapenmuseum samarbetar med Royal Air Force Museum Midlands, Storbritannien och Norsk Luftfartsmuseum, Bodö, Norge i frågor som rör farliga komponenter i luftfartyg, restaureringsfrågor och hängande flygplan.

Armémuseum har inför museiutvecklingsprojektet genomfört tre resor utanför Sverige och besökt andra museer och etablerat värdefulla kontakter och erfarenheter har utbytt främst rörande det fysiska museets utvecklingspotential. Härutöver har flera utbyten och kontakter skett digitalt till exempel med Försvarsmuseet i Norge avseende utställningsprojekt.

2 Ekonomisk uppföljning

2.1 Årets ekonomiska utfall

Ekonomisk ställning vid utgången av 2025

Verksamhetsåret 2025 har präglats av processen att arbeta för ett inordnande i Statens maritima och transporthistoriska museer (SMTM) per 1 januari 2026 och avvecklingen av SFHM. Den ekonomiska styrningen har anpassats så långt möjligt till de ändrade förutsättningarna. Dels genom aktiva beslut om nödvändiga åtgärder, dels genom en successiv anpassning till olika följdkonsekvenser som uppstått i både kärn- och stödverksamheterna. Sammantaget har det skett en väsentlig förbättring av SFHM:s ekonomiska ställning jämfört med föregående år såväl i resultat- och balansräkning som i anslagsutfallet.

För myndigheten som helhet slutade verksamhetsåret 2025 med ett överskott i resultaträkningen på totalt 1,1 miljoner kronor, vilket är i paritet med föregående år. De totala intäkterna ökade med 14,3 miljoner kronor jämfört med föregående år, främst till följd av ökade anslagsintäkter. De totala kostnaderna ökade med 15,2 miljoner kronor, huvudsakligen till följd av ökade konsultkostnader som är konsekvens av att resursbehov i verksamheten ersatts med externt stöd i stället för med ersättningsrekryteringar (se även avsnitt 1.7).

Sammantaget har SFHM:s anslagsfinansiering i verksamheten motsvarat 80 procent av de totala intäkterna (135,4 miljoner av totalt 168,4 miljoner kronor). Anslagintäkterna för finansiering av statsbidrag uppgick till 27,5 miljoner kronor. Den anslagsfinansierade verksamheten avslutar året med ett utgående anslagssparande på 4,9 miljoner kronor. Eftersom målet för året har varit att uppnå ett utfall på +-0 för SFHM:s anslagspost, dvs. inget utnyttjande av kredit och inget sparande, kommenteras här bakgrunden till det uppkomna sparandet.

Merparten av anslagssparandet hänför sig till att det inte funnits förutsättningar att fullt ut förbruka medlen som ursprungligen planerats och som tillfördes SFHM inför 2025 för Fredsarkivet samt arbetet med att skapa ett hållbart bevarande av fordonsamlingen. Den första fasen med uppstart och planering, upphandling m.m. innebar att det ekonomiska utfallet för båda dessa prioriterade områden varit lägre än avsatta medel för året. Därtill har genomförandet av inordnandeprocessen krävt omprioriteringar av arbetsuppgifter och påverkat personalresurserna som hade avsatts för båda dessa två projekt. Planering och budgetering finns framtagna för det fortsatta arbetet med båda dessa frågor i den nya myndigheten.

Anslagssparandet innehåller därtill åtaganden i förhållande till utställningssamarbeten med externa parter. För utställningen *Korsvägar: Sverige-Ukraina genom 1000 år* som stängdes i september 2025 har framtagningen av en utställningskatalog påverkats av det pågående kriget och därmed arbetssituationen för samarbetsparten i Ukraina. Digitaliseringsarbetet avseende utställningen har i viss utsträckning kommit att påverkas av SFHM:s inordnande i SMTM, bl.a. på grund av licensfrågor men även brist på personalresurser till följd av vakanser.

Utställningen *Krigens barn: Lyssna och berätta* på Flygvapenmuseum, ett samarbete med War Childhood Museum i Sarajevo, förlängdes ytterligare en månad fram till och med sista januari 2026 med anledning av önskemål från Linköpings universitet och kunskapscentrumet Barnafrid. Slutdokumentationen av utställningen kommer därför inte att kunna slutföras och publiceras förrän under 2026 vilket även det har påverkat det utgående sparande.

Ekonomiska konsekvenser till följd av myndighetens avveckling och överföring av uppgifter

Direkta avvecklingskostnader under året uppgår till totalt 3,8 miljoner kronor. Med tillägg för de upplupna kostnaderna om 0,3 miljoner kronor som redovisas i den finansiella redovisningen summerar identifierbara avvecklingskostnader till 4,1 miljoner kronor. Möjligheterna att fullt ut

bedöma direkta avvecklingskostnader har under året varit begränsade då underlag inte har funnits tillgängliga, bland annat för Statens servicecenters (SSC) sluthantering av personal- och ekonomiadministrativa system. Baserat på uppgift från SSC i januari 2026 uppgår redovisade upplupna kostnader för deras återstående åtgärder (uttag av arkivuppgifter etc.) till 0,945 miljoner kronor.

En annan osäkerhet som påverkat de ekonomiska utfallet är förändringsprocessens effekter på personalkostnaderna under året. Orsakerna beror delvis på aktiva beslut om att inte genomföra vissa sedan tidigare planerade återrekryteringar. Utfallet har även påverkats av personalrörlighet som uppstått då medarbetare valt att tidigarelägga pensionsavgång eller valt att gå till annan arbetsgivare. I de fall det har handlat om avgörande nyckelkompetenser för genomförandet av avvecklingen med mera har extern kompetens behövt anlitas, vilket i sin tur påverkat utfallet för konsultkostnader under 2025. Upplupna kostnader för externt konsultarbete som behövt anlitas för den finansiella redovisningen i årsredovisningen uppgår till 0,2 miljoner kronor.

Andra typer av kostnader som uteblivit till följd av inordnandet är beslut om att inte inleda arbetet med ny IT-lösning för SFHM. Nödvändig förnyelse av arbetsplatsutrustning och infrastruktur i IT-miljön har därför istället skett genom SMTM:s förberedelser inför övertagandet av denna verksamhet. Kostnader för inköp av datorer m.m. till anställda och IT-utrustning i Armémuseums och Flygvapenmuseums lokaler har i överenskommelse med SMTM finansierats av SFHM (3,05 miljoner kronor).

Viss dubbling av kostnader för IT-miljön och andra leverantörsavtal har bekostats av SFHM för att möjliggöra fortsatt åtkomst till information och data under 2026, bland annat för årsredovisningen men även för lagring av historik i verksamhetssystem och arkivering där det inte varit möjligt att slutföra arbetet under 2025 till följd av den förhållandevis korta tidsramen för avveckling. Vidare har extraordinära kostnader under året uppkommit för resor och möten med anledning av genomförandeprojektet som förberedde inordnandet SFHM:s uppgifter i SMTM.

I och med att alla anställda som omfattades tackade ja till erbjudandet om verksamhetsövergång till SMTM har inga uppsägningar på grund av arbetsbrist behövt ske från SFHM. Därmed har inte heller några insatser enligt det statliga omställningsavtalet blivit aktuella och inte heller utbetalning av engångspremier till Statens tjänstepensionsverk. Några avsättningar för kostnader med anledning av omstruktureringar har inte varit aktuella.

Ekonomiskt utfall per verksamhetsområde

I följande tabell visas en översikt av fördelningen mellan intäkter och kostnader på kärnverksamhetens tre områden: Samlingsförvaltning, Publik verksamhet samt Statsbidrag och direkt stöd till försvarshistoriska museiverksamheter. Den senare ingår som en prestation i verksamhetsområdet Ledning och verksamhetsstöd. För att möjliggöra uppföljning inom respektive verksamhet bokförs intäkter och kostnader så långt som möjligt direkt på respektive verksamhetsområde i kärnverksamheten¹.

¹ Med direkta kostnader för verksamhetsområdena och prestationerna avses drifts- och lönekostnader och direkta avskrivningskostnader. Med indirekta kostnader avses kostnader för verksamhetsområdet ledning och verksamhetsstöd (exklusive prestationen statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter) bestående av drift, personal, lokaler samt avskrivningar. Fördelningsbas för indirekta kostnader och anslagsintäkter används direkta lönekostnader per prestation. Indirekta kostnader fördelas ut på prestationerna inom verksamhetsområdena samlingsförvaltning, publik verksamhet samt statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter.

Verksamhetsområdet **Samlingsförvaltning** redovisar för 2025 såväl ökade intäkter som ökade kostnader jämfört med 2024. Den främsta orsaken till förändringen är de anslagsmedel som tillförts och använts för hållbart bevarande av fordondonssamlingen.

Verksamhetsområdet **Publik verksamhet** redovisar för 2025 en ökning av intäkter jämfört med föregående år på drygt 8 miljoner kronor, vilket är en utveckling i linje med tidigare år. Dock är de externa intäkterna väsentligt lägre än 2024. Anledningen är främst lägre intäkter av bidrag, dvs. extern finansiering, av utställningsproduktioner som påverkat utfallet tidigare år, men även lägre totala intäkter från avgifter för entré och visningar är en förklaring. Områdets kostnadsökning på närmare 8 miljoner kronor är något lägre än jämfört med tidigare års utveckling.

Verksamhetsområdet **Handläggning av statsbidrag och direkt stöd till försvarshistoriska verksamheter** innefattar handlägningskostnader för statsbidraget samt omkostnader direkt relaterade till upprätthållande av de försvarshistoriska verksamheter som har rätt att söka statsbidrag (enligt villkor i regleringsbrevet). Användningen medel som omfattas av det finansiella villkoret till försvarshistoriska museiverksamheter redovisas i avsnitt 2.2 samt i avsnitt 5.

Tabell 3 Sammanställning ekonomisk översikt per verksamhetsområde (tkr).

	2025	2024	2023	2022	2021
Samlingsförvaltning					
Intäkter	40 728	34 695	40 310	47 544	46 290
- varav anslag	38 347	33 117	38 283	45 960	44 478
- varav övriga intäkter	2 381	1 578	2 027	1 584	1 813
Kostnader	-45 373	-38 852	-46 257	-48 997	-47 403
Utfall Samlingsförvaltning	-4 645	-4 157	-5 947	-1 453	-1 113
Publik verksamhet					
Intäkter	124 228	116 002	106 959	87 021	75 491
- varav anslag	93 703	80 907	78 661	72 551	65 242
- varav övriga intäkter	30 525	35 095	28 298	14 469	10 249
Kostnader	-118 292	-110 445	-100 257	-85 134	-73 425
Utfall Publik verksamhet	5 936	5 557	6 702	1 886	2 066
Handläggning av statsbidrag och direkt stöd till försvarshistoriska museiverksamheter					
Intäkter	3 462	3 394	3 542	3 128	3 806
- varav anslag	3 320	3 266	3 190	2 838	3 330
- varav övriga intäkter	142	128	352	289	477
Kostnader	-3 695	-2 896	-4 249	-2 753	-3 171
Utfall Handläggning av statsbidrag och direkt stöd till försvarshistoriska museiverksamheter	-233	498	-707	374	636
Över-/underskott (kapitalförändring)	1 058	1 898	49	808	1 589

2.2 Statsbidrag och kostnader enligt villkor för anslag 8:1

I SFHM:s regleringsbrev för 2025 anges som villkor för anslag 8:1, ap. 9 *Statens försvarshistoriska museer* att minst 35 miljoner kronor ska användas för bidragsgivning enligt förordning (2013:1007) om statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter samt till kostnader som är förenade med upprätthållande av dessa verksamheter vid myndigheten. Av dessa medel ska högst 5 miljoner kronor användas till magasinslokaler för den nationella fordonssamling som visas och handhas av försvarsfordonsmuseet Arsenalen i Strängnäs.

Att upprätthålla de försvarshistoriska verksamheterna innebär vissa direkta kostnader vid SFHM såsom drift- och personalkostnader för utbildningsinsatser och kunskapsstöd. Utöver det tillkommer omkostnader för tillhandahållande av samlingsdatabasen Primus för de museer som är berättigade att söka statsbidrag enligt förordning ovan. Stödet har riktats till alla ändamål som omfattas av förordningen.

Den totala anslagsbelastningen för lämnade statsbidrag uppgick till 27,5 miljoner kronor. Skillnaden i jämförelse med lämnade bidrag 2023 är en följd av att SFHM från och med 2024 fick ansvaret för handläggning av alla ändamål som är fastställda i förordningen och dess bilaga, dvs. även för de marina ändamålen. Förändringen medförde att SFHM:s anslagsmedel ökades med 7,5 miljoner kronor från och med 2024.

De medel som under 2025 har använts för ändamålet magasinslokaler för den nationella fordonssamlingen uppgick till 3,4 miljoner kronor. Medlen har förbrukats inom ramen för det projekt som startats upp, det s.k. Lagnö-projektet, med en ursprunglig budget på 5 miljoner kronor. Se vidare kommentarer om anslagssparandet under avsnitt 2.1, avsnitt 5 och avsnitt 6.3.

Tabell 4 Medel som använts för statsbidrag försvarshistoriska verksamheter samt kostnader förknippade med dessa verksamheter (tkr).

	2025	2024	2023
Lämnade statsbidrag	27 495	27 182	19 750
Återbetalda statsbidrag	-7	-36	0
Kostnader för upprätthållande av dessa verksamheter	7 075	2 896	2 992
-varav kostnader för magasin för den nationella fordonssamlingen (Lagnö-projektet)	2 634	-	-
- varav kostnader för handläggning/lämnade bidrag	1 028	1 040	970
-varav kostnader för databaslicenser och övriga direkta kostnader	271	195	905
-varav indirekta kostnader (746 tkr avser Lagnö-projekt)	3 141	1 362	1 116
Totala kostnader	34 564	30 042	22 742
Ersättning från Statens maritima och transporthistoriska museer*	0	0	-200
Total anslagsbelastning SFHM	34 564	30 042	22 542

* Fr.o.m. 2024 prövar SFHM frågor om statsbidrag till samtliga verksamheter eller ändamål enligt förordning (2013:1007) om statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter. SMTM har tidigare år finansierat viss del av övriga direkta kostnader avseende bland annat gemensam konferens med mera). I och med det ändrade ansvaret för medlen har ingen finansiering skett från SMTM under 2024 och 2025.

2.3 Avgiftsbelagd verksamhet

SFHM bedriver i enlighet med förordning (2007:1178) med instruktion för Statens försvarshistoriska museer verksamhet med full kostnadstäckning. Under året har den totala omsättningen för dessa verksamheter uppgått till 6,9 miljoner kronor varav museibutikernas intäkter utgjorde 49 procent och tillverkningen av fanor till Försvarsmakten 51 procent. Resultatområdenas totala omsättning utgjorde knappt 5 procent av SFHM:s totala intäkter exklusive transfereringar.

Tabell 5 redovisar avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras enligt regleringsbrev. I not 2 i resultatredovisningen återfinns en detaljerad redovisning av intäkter och andra ersättningar som myndigheten disponerar.

Tabell 5 Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras enligt regleringsbrev för 2025 (tkr).

	+/- t.o.m. 2023	+/- 2024 **	BUDGET Intäkter 2025	BUDGET Kostnader 2025	BUDGET +/- 2025*	BUDGET Ack +/- utg. 2025	Intäkter 2025	Kostnader 2025	+/- 2025	Ack. +/- Utgående 2025
Försäljning av varor	-152	194	3 600	-3 550	50	92	3 365	-3 218	148	190
Undersök- ningar, utredningar och andra tjänster	-294	1 344	3 000	-2 950	50	1 100	3 560	-3 560	1	1 051
Summa	-446	1 538	6 600	-6 500	100	1 192	6 925	-6 777	149	1 241
Entréer och visningar*			13 300			13 300	12 683			
Övrigt*			6 000			6 000	1 954			
Summa			19 300			19 300	14 637			
TOTALA AVGIFTSINTÄKTER SOM DISPONERAS							21 563			

* Budget enligt SFHM:s regleringsbrev för 2025.

** Uppgift resultat 2024 enligt regleringsbrev är korrigerat till faktiskt utfall, vilket även påverkar budget ackumulerat utgående resultat för 2025.

Arbetet för att nå en ekonomi i balans för resultatområdena med en rimlig avvikelse och svängning mellan åren har fortsatt enligt vad som angetts i SFHM:s tidigare årsredovisningar och budgetunderlag. Sammantaget uppvisar resultatområdet för museibutikerna ett positivt resultat för året (148 000 kronor) med ett ackumulerat resultat på 190 000 kronor. Resultatområdet Undersökningar, utredning och andra tjänster redovisar ett mindre överskott för 2025 (1 000 kronor) och ett ackumulerat resultat på drygt en (1) miljon kronor. Resultatområdet avser huvudsakligen fanor som beställs av Försvarsmakten. Produktionen av en enskild fana sker över flera år vilket medför att kostnader och intäkter balanseras över tid men avvikelser kan förekomma mellan enskilda år.

2.4 Lokalförsörjning

Myndighetens har under de senaste åren arbetat aktivt för att åstadkomma en mer effektiv lokalförsörjning genom olika slags åtgärder. Bland annat längre och mer ekonomiskt hållbara hyresavtal, minskade lokalytor där så är möjligt (främst arbets- och kontorslokaler i Stockholm), investeringar i olika förbättringsåtgärder, samt även flytt till magasinlokaler med en mer ändamålsenlig miljö för bevarande av föremålssamlingar. I SFHM:s avrapportering av avvecklingsuppdraget i oktober 2025 konstateras att det aktuella lokalbeståndet på kort sikt fyller sina syften och nyttjas väl (dnr. 248-1.6/25).

I centrala Stockholm har SFHM förhyrt lokaler av Statens fastighetsverk (SFV) kopplade till den verksamhet som Armémuseum bedriver samt för myndighetens säte. Byggnaderna rymmer även bibliotek, kontorslokaler samt utrymmen avsedda för konservering av föremål. I Linköping har SFHM fått en ny hyresvärd under 2025 då ägandet av lokalerna under året övergick från Specialfastigheter AB till Fortifikationsverket från och med den 1 oktober 2025. På motsvarande sätt som i Stockholm inrymmer lokalerna publika ytor med utställningar, bibliotek, pedagogisk verksamhet, arkiv och kontor. I anslutning till båda museerna i Stockholm och Linköping bedriver externa restauratörer verksamhet genom avtal med SFHM.

Under det gångna året arbetet fortsatt med att skapa en ändamålsenlig och hållbar lokalförsörjning som tillgodoser verksamhetens behov på kort och lång sikt i enlighet med Färdplan 2030. Målsättningen har fortsatt varit att skapa attraktiva och tillgängliga publika ytor för besökare och egen personal med bibehållet effektivt resursnyttjande. Långsiktigt bevarande av samlingarna i anpassad miljö är en förutsättning som varit vägledande ända sedan den tidigare strategiska inriktningen i Färdplan 2022 som också är nära kopplad till frågan om att dimensionera samlingarna på ett ansvarsfullt sätt. Därtill har det handlat om att hitta lösningar för lokaler för bevarande av föremålssamlingarna som är långsiktigt hållbara till yta, funktion och kostnad. Detta gäller inte minst behovet av förvaring av mer skrymmande föremål. Flygvapenmuseums ansökan om förhandsbesked för bygglov av en utbyggnad för att möta behovet av utökad lokalyta beviljades av Linköpings kommun under 2025 och en förstudie planeras som nästa steg.

Under året har ytterligare ett magasin förhyrts i området Arlanda stad av samma fastighetsägare som förvaltar det huvudmagasin som hyrs för Armémuseums samlingar (Evolv Märsta, tidigare Corem Lisbeth AB). Syftet med lokalen är tillfällig förvaring av fordonsföremål under det pågående projektet med avveckling av förvaringen i Lagnö-området utanför Strängnäs.

Tabell 6 Lokalkostnader 2025 (tkr).

Hyresvärd	Hyra	El och värme	Reparation och underhåll	Övrigt	TOTALT	%
Statens fastighetsverk	18 897	613	44	1 069	20 623	40,0%
Corem Lisbeth AB	1 221	34	-	-	1 255	2,4%
Specialfastigheter AB*	19 164	1 803	17	1 462	22 445	43,6%
Ljungs Tegelbruk AB	455	155	-	-	610	1,2%
Valvakan AB	1 794	156	-	-	1 950	3,8%
Evolv Märsta	3 932	233	3	3	4 172	8,1%
Halmstads kommun	52	-	-	-	52	0,1%
Armé,- marin-, flygfilm: AMF-Film AB	146	1	144	119	409	0,8%
Summa lokalkostnader 2025	45 661	2 995	208	2 653	51 516	100,0%

*Avtal övertagits av Fortifikationsverket från oktober 2025. Betalning till Specialfastigheter för hela 2025.

<i>Andel lokalkostnader av tilldelat ramanslag för 2025 (168 590 tkr)</i>	30,6%	<i>(34,9% 2024)</i>
<i>Andel lokalkostnader av tilldelat ramanslag exkl. transfereringar (141 102 tkr)</i>	36,5%	<i>(42,9% 2024)</i>

De totala lokalkostnaderna uppgick 2025 till 51,6 miljoner kronor vilket är en ökning med 0,5 miljoner kronor jämfört med föregående år (51,1 miljoner kronor 2024). Som andel av tilldelat ramanslag har lokalkostnaderna därmed varit väsentligt lägre för 2025 än för 2024. Skillnaden är 4,3 procentenheter av totalt tilldelat ramanslag, och 6,4 procentenheter när transfereringar exkluderas².

Sammantaget bedöms den aktuella lokalsituationen vara i linje med målet om en hållbar lokalförsörjning utifrån Färdplan 2030, såväl ekonomiskt som verksamhetsmässigt. Samtliga hyresavtal har inför övergången av verksamhet per den 1 januari 2026 överförts till SMTM. Angående hyreskostnader för det fjärde kvartalet har dessa debiterats av Specialfastigheter AB som valt att reglera dessa direkt med Fortifikationsverket.

2.5 Ersättningar enligt MU-avtalet

Enligt SFHM:s regleringsbrev för 2025 SFHM ska myndigheten mot bakgrund av gällande avtal mellan staten och berörda konstnärsorganisationer om konstnärers medverkan och ersättning vid utställning av konstverk (MU-avtalet) särskilt redovisa utbetalda ersättningar till konstnärer som gjorts i enlighet med avtalet.

SFHM har under 2025 betalat 103 500 kronor i utställningsersättning till en anlitad konstnär i enlighet med ”Bilaga – tariffer för utställningsersättning, punkt D, Kategori 1”, MU-avtalet. Härutöver har SFHM betalat samma konstnär 70 000 kronor i medverkansersättning inom ramen för skälighetsersättning 4 § MU-avtalet.

2.6 Breddad finansiering

Med anledning av processen om avveckling av myndigheten och överföring av uppgifter till SMTM har SFHM bedömt att det inte funnits förutsättningar att under 2025 ta fram en samlad myndighetsstrategi för hur den breddade finansiering ska stärkas. SFHM arbetar dock sedan många år med att bredda finansieringen. En policy för sponsring togs fram 2021 och kompletterades med riktlinjer och checklista för externa samarbeten och finansiering vid SFHM (dnr. 121.1.4.2/21). Dessa dokument har varit vägledande för arbetet som omfattat bidrag, donationer samt samarbeten med statliga och andra aktörer för utställningar och dokumentationsprojekt med mera.

Inriktningen för det arbete och de insatser som genomförts i verksamheten har utgått från en helhetssyn på begreppet ”breddad finansiering” som omfattar ökade publika intäkter, finansiellt stöd i olika former (bidrag, sponsring, medfinansiering) men även samarbeten där parter från olika sektorer i samhället bidrar med kompetens och resurser i olika former utan krav på ersättning. För 2025 har SFHM sammantaget haft en extern finansiering på 19 procent av intäkterna (32,6 miljoner av totalt 168,4 miljoner kronor) exklusive transfereringar av statsbidrag och ränteintäkter. Nedan beskrivs hur SFHM hitintills har arbetat med att bredda finansieringen.

Flygvapenmuseum har sedan år 2008 ett årligt stöd från SAAB, vilket för 2025 uppgår till 2,35 miljoner kronor. Stödet riktas till bland annat barn och ungas teknikintresse och utsatta områden och används i museets science labb, utställningsverksamhet och lämpliga initiativ och projekt.

Armémuseum har under året tagit fram en strategisk plan för breddad finansiering inom ramen för den museiutveckling som kommer att bedrivas till början av 2030. Museet ser större möjligheter att

² Uppgifterna om lokalkostnader som andel av tilldelat ramanslag för 2024 enligt SFHM:s Årsredovisning 2024.

bredda finansieringen i samband med att förnyelse av museet sker än vid ett förvaltande stadium och har identifierat tre huvudsakliga möjliga kompletterande inkomstverksamheter: ökad försäljning kopplat till publik verksamhet, sponsoravtal samt donationer.

Ett exempel på samarbete som bidragit till breddad finansiering under senare år och fram till och med 2025, är vandringsutställningarna *Rädd eller beredd* och *Tänk om - tillsammans i krig och fred* där SFHM samarbetat med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Riksantikvarieämbetet (RAÄ) respektive Försvarsmakten. Den huvudsakliga finansieringen av omkostnader för produktionen och genomförandet (transporter och ersättning till frivilliga försvarsorganisationer) har skett genom bidrag från MSB och Försvarsmakten, medan SFHM och Riksantikvarieämbetet har bidragit med finansiering av personalresurser för utveckling (museal och teknisk kompetens) och genomförande (turnéplanering, visningar etc.).

Utställningssamarbetet *Korsvägar: Sverige-Ukraina genom 1000 år* är ett annat exempel på samarbete där både extern finansiering och samarbeten har möjliggjort produktionen men även programverksamhet under hela utställningsperioden (1,5 år). Utöver anslagsmedel från SFHM skedde huvudsaklig finansiering genom externa bidrag från Torsten Söderbergsstiftelsen samt även Kungliga patriotiska sällskapet, Barbro Osher Pro Suecia Foundation och Bofors/ Hägglunds. Vidare har personalresurser kunnat nyttjas från Riksarkivet, War Museum och Ukrainska Institutet i Sverige. 25 kulturarvsinstitutioner i Sverige och Ukraina har bidragit med utlån av föremål utan krav på kostnadsersättning.

Ytterligare ett exempel på internationellt samarbete som bygger på kostnadsdelning med en extern part är utställningsprojektet *Krigens barn: Lyssna och berätta* som genomförts på Flygvapenmuseum under åren 2024–2025. Samarbetsparten War Childhood Museum (WCM) i Bosnien-Hercegovina har bidragit med innehåll från sin samling till den tillfälliga utställningen som visats under 2025, samt med personalresurser och finansiering av omkostnader för insamling av nya berättelser och föremål i Sverige. Utöver själva utställningen har samarbetet resulterat i uppbyggnad av kunskap och erfarenhetsutbyte vilket inte är direkt mätbart i termer av breddad finansiering men värdeskapande för verksamheten. En utvärdering kommer att göras under 2026.

Armémuseum har under året sett över möjligheten till nya samarbeten med olika organisationer kopplat till programverksamheten. Museet samarbetade bland annat med Stockholms kvinnohistoriska som bidrog med personella resurser och till att nå nya målgrupper genom visningsverksamhet i museet. SFHM har under året även samarbetat med flygflottiljen F16 i Uppsala som bidragit med transport av ett antal av Armémuseums fordon.

Flygvapenmuseum och Stadsmissionen har hittat ett aktivt samarbete med aktiviteter och programpunkter.

Utifrån det bredare synsätt som SFHM haft på breddad finansiering är även olika prissättningar ett verktyg. Säsongsprissättning infördes på Flygvapenmuseum 2025 och dess effekt har utvärderats. Under sommarsäsongen var besöksantalet något lägre jämfört med 2024, men utfallet bedöms inte kunna härledas till prissättningen utan har andra förklaringar, såsom allmän beteendeförändring i samhället och att en besökstopp kopplat till den tidigare nyinvigda basutställningen har klingat av. Säsongsprissättning bedöms därför vara positivt för Flygvapenmuseum och kommer kvarstå.

3 Samlingsförvaltning

3.1 Bevara och tillgängliggöra

Sammanfattande resultatbedömning

SFHM bedömer sammanfattningsvis att såväl måluppfyllelse som kvalitet i samlingsverksamheten har varit god under 2025. Arbetet har utvecklats vidare i en positiv riktning i förhållande till uppsatta mål och prioriteringar för året genom omfattande och mångsidiga insatser på såväl Armémuseum som Flygvapenmuseum. Detta bedöms ha resulterat i förbättrad spårbarhet, ökad digital tillgänglighet och bättre bevarande av samlingarna.

De ideella insatserna har varit betydande och bidragit till att genomföra och starta upp flera bevarandeprojekt. Under årets har ett flerårigt projekt för hållbart bevarande av den militärhistoriska fordonssamlingen startats upp för vilket ytterligare anslagsmedel tillfördes SFHM från och med 2025. Därtill har klimat- och skadedjurskontroller utgjort en viktig del i arbetet med att säkerställa samlingarnas långsiktiga bevarande liksom arbetet med beredskapsfrågor och säkra magasinslokaler.

Förutom det mer långsiktiga arbetet har även de fortlöpande insatserna inom bevarande och tillgängliggörande bidragit till måluppfyllelsen avseende Färdplan 2030. SFHM:s samlingar har under året berikats med nya föremål samtidigt som 434 föremål har gallrats. Överlåtelsen av gallrade föremål till andra försvarshistoriska museer eller andra intressenter under 2025 bedöms ha bidragit till att stärka tillgängliggörandet av det försvarshistoriska kulturarvet i hela landet.

Bevara och förvara

Den systematiska tillsynen av de samlingar som anförtratts myndigheten har under 2025 i huvudsak genomförts enligt plan. Ett omfattande arbete pågår för att förbättra förvaringsstandarden för myndighetens föremål enligt den handlingsplan som ursprungligen togs fram 2019 avseende myndighetens framtida och långsiktiga magasins- och förvaringsbehov (reviderad 2021, SFHM dnr. 198-1.1/20).

Samlingsarbetet på Armémuseum har under 2025, liksom de närmast föregående åren, präglats av flytten av museets föremålsmagasin Frihamnen i Stockholm. Fokus legat på fortsatt iordningsställande av det nya magasinet i Arlanda stad, dvs. att packa upp, sortera och uppordna föremålssamlingen i de nya lokalerna, ett arbete som förväntas pågå under flera år. Arbetet har inkluderat framtagandet av uppdaterad restvärdesplan och undanförselplan för magasinet. Ett arbete som påbörjats i år är bland annat uppackningen av blankvapen. Samlingen består av ca 4 000 föremål, baljor och portepéer inräknade. Föremålen förvaras nu i ändamålsenliga hyllsystem där de placeras i ett särskilt framtaget stödmaterial. Föremålen placeras efter typ och kronologi vilket ökar både överskådligheten och tillgängligheten. Arbetet med att packa upp, sortera och bringa ordning i museets uniformssamling har också fortsatt under året. Även samlingen av kryptoapparater och fotomaterial har gått genom.

Flygvapenmuseums samlingsförvaltningsarbete har under året innehållit flera viktiga insatser som bidragit till måluppfyllelsen. Ett flertal inventeringar såväl internt som externt har genomförts, ett viktigt verktyg för att hålla ordning. I det externa magasinet Valvakan har ny och mer energieffektiv belysning installerats för en mer hållbar samlingsförvaltning. Förvärv och gallring har genomförts för att öka samlingskvaliteten och flera poster i Primus har uppdaterats med korrekt information. Flera objekt i textilmagasinet har fått en förbättrad förvaring i syrafria material.

Tabell 7 Volymuppgifter och indikatorer avseende Bevara och tillgängliggöra.

Bevara och tillgängliggöra	2025	2024	2023
Registrering och vård			
Antal dataregistrerade föremålsposter, totalt*	134 716	132 577	132 170
Antal föremål som har fått vård/översyn under året	1 927	1 119	5 457
Utlån och depositioner			
Antal depositioner och utlån, totalt	5 154	3 487	3 374
Antal depositioner och utlån under året	39	49	125
Nyförvärv och gallring			
Antal nyförvärv av föremål under året	189**	145	220
Antal gallrade föremål under året	434	442	1 204
Digitalt Museum			
Totalt antal publicerade poster på Digitalt Museum	133 494	130 629	127 921
- varav föremål	102 816	102 451	102 098
- varav fotografier	30 678	28 178	25 823
Antal besökare på Digitalt Museum	144 668	164 712	147 501
Antal sidvisningar på Digitalt Museum	447 805	462 964	414 164
Indikatorer***			
Ökning av antalet tillgängliggjorda arkivfotografier (>9 %)	9%	9%	7%
Förändring av antal användare på Digitalt Museum (>5 %)	-12%	12%	8%
Resultat av egenkontroll genom stickprov (>90 %)**	-	-	-

* De redovisade volymerna avser antal registrerade föremålsposter i samlingsdatabasen Primus. En post kan innehålla flera objekt.

** Siffran är ungefärlig då ett antal nyförvärv från F 7 Museum inte har kontrollräknats under 2025.

***2025 redovisas inte indikatorerna för andel registrerade objekt i permanenta samlingarna och andel tillgängliggjorda objekt i permanenta samlingar. Detta då tillförlitlig statistik för dessa indikatorer inte kunnat säkerställas för 2025.

**** Under 2025 genomfördes ingen egenkontroll genom stickprov i samlingarna på grund av resursbrist.

SFHM har fortsatt inventeringen och översynen av den omfattande mängd fordon som myndigheten tog över från Försvarsmakten i samband med utredningen Försvar i förvar (2005) varav flertalet fordon är placerade på olika platser runt om i landet. SFHM har upprättat ett särskilt projekt, *Dimensionera och omlokalisera fordonssamlingen 2024–2032* för att omhänderta myndighetens fordonssamling utifrån regleringsbrevet för år 2025. Under året har arbetet fortskridit, i huvudsak med målsättning att skapa nödvändiga arbetsmiljömässiga förutsättningar vid fordonsförrådet på Lagnö-området utanför Strängnäs. Som exempel har SFHM låtit uppföra en tälthall, i syfte att förenkla den logistiska hanteringen inför kommande transportmoment. Viss materiel har gallrats och avförts från området, genom överlåtelse, försäljning eller destruktion. Det kommer innebära en påtagligt minskad dimensionering som syftar till en samling som är möjlig att långsiktigt omhänderta.

Förstärkningsmedlen har möjliggjort ett tillfälligt evakueringsmagasin i Arlanda stad till vilket en del skrymmande föremål transporterats. Ett antal militära fordon har flyttats över från stödsamlingen till permanenta samlingen efter samråd med fordonsmuseet Arsenalen. Detta är en del av arbetet som pågått under året med att få fram ett första urval av myndighetens stora bestånd av fordon som ska bevaras som föremål i statens permanenta samling. Avsikten är att urvalet ska spegla arméns fordonshistoria under 1900-talet och lyfta fram några tongivande exemplar under perioden. SFHM har haft tät kontakt med och hjälp av Försvarsmaktens materielavvecklingsenhet som bistått med historiska registeruppgifter kring de fordon som hanteras inom projektet. Det har bidragit starkt till att säkerställa en rättssäker hantering i samband med genomförda och kommande gallringsärenden.

Se även avsnitt 2.2 angående redovisning av det särskilda villkoret för användningen av medel om högst 5 miljoner kronor under 2025 för detta ändamål.

Totalt har tre restaureringsgrupper bestående av ideella deltagare drivits på Flygvapenmuseum under året. De olika grupperna arbetar med återskapandet av flygplanet *Grumman Goose*, ”Gåsen”, fordonet TMR 10 samt med att underhålla museets motorer som motorkörs vid publika tillfällen. Östergötlands flyghistoriska sällskap (ÖFS) har bistått med identifiering av föremål i betydande omfattning, dels inskrivna föremål, dels objekt i reservdelssamlingen.

En viktig del i arbetet med samlingsvård är klimat- och skadedjurskontroller. Klimatkontroller görs årligen och klimatet mäts kontinuerligt i samtliga lokaler där föremål förvaras. De regelbundna skadedjurskontrollerna har sedan 2022 utökats till att omfatta även arbets- och utställningslokaler förutom magasin. Skadedjursfällor är utplacerade och kontrolleras och dokumenteras löpande. Större ronder sker också med de bekämpningsföretag SFHM har avtal med. Två av SFHM:s intendenten har utbildats hos Riksantikvarieämbetet för Integrated Pest Management (IPM), vilket är en hållbar metod för att bedriva skadedjurskontroll.

Arbetet med planer för skydd av föremål och eventuell undanförsel i händelse av höjd beredskap och väpnad konflikt har fortsatt under året och en uppdatering av dokumentation samt lägesrapportering har skett till SMTM med anledning av överföringen av uppgifter.

Kontrollera och bearbeta

SFHM har sedan flera år bedrivit ett systematiskt arbete med att registrera myndighetens fysiska samlingar för att ytterligare förbättra säkerheten och kontrollen av de samlingar som anförtratts myndigheten. Samtliga föremål i de permanenta samlingarna bedöms vara registrerade i föremålsdatabasen Primus. Utöver nyregistrering av föremål som förvärvats under året har Armémuseum och Flygvapenmuseum fortsatt att arbeta med uppdatering och förbättring av informationen om befintliga poster och bortrensning av dubblettposter, felskrivningar med mera, i syfte att öka kvaliteten och sökbarheten i samlingsdatabasen³. Under året har även en översyn gjorts med avstämning av listor på benämningar, ämnesord och liknande, samt förberedelser inför sammanslagningen av databaserna med anledning av överföringen av uppgifter till SMTM.

Under året har en rad inventeringar bidragit till förbättringen av metadata i föremålsdatabasen liksom arbetet med uppackning och placering av föremål i magasinerna. Många föremål i samlingen med äldre uniformsplagg har för första gången fått genomarbetade katalogiseringar med utförliga beskrivningar av utseende, material och teknik samt i många fall nya, högupplösta bilder och detaljbilder på utvalda delar. Även samlingen med kryptoapparater och fotomaterial har fått nya genomarbetade metadata och nya fotografier har tillförts. Utöver förbättring av metadata på enskilda poster har vissa i databasen bakomliggande förvalslistor redigerats och rensats, bland annat teknik, material och namn.

Föremålsposter har bland annat försetts med hänvisningar till arkivmaterial och förvärvsbeslut samt med information om föremålens kondition i enlighet med den metodik som utvecklades i samband med projektet *Säkra samlingar* vilket bedrevs under åren 2018–2020. Insatser har även genomförts att tillse att föremål har registrerats med fasta placeringar. Den fortsatta kvalitetshöjningen i samlingsdatabasens metadata bedöms avsevärt ha förbättrat förutsättningarna för framtida forskning av myndighetens samlingar. Vid utgången av 2025 hade sammanlagt 134 716

³ All nyregistrering sker utifrån en fastställd miniminivå baserad på Spectrum, standard för samlingsförvaltning på museer och andra kulturarvsinstitutioner (www.ra.se).

föremålsposter registrerats i Primus (132 577 föremålsposter år 2024) vilket motsvarar en ökning med drygt 6 procent jämfört med föregående år.

Under verksamhetsåret har Armémuseum och Flygvapenmuseum därutöver genomfört sammanlagt omkring 30 inventeringar av föremål som lånats ut till museer och andra institutioner runt om i landet. Dels på egen hand, dels med hjälp av låntagarmuseernas personal. Flygvapenmuseum har bland annat inventerat utlånade föremål på Kreativum, F17, Västerås flygmuseum samt på Marinmuseum.

Den årliga inventeringen av licenspliktiga vapen som SFHM är statlig ägarföreträdare för har genomförts enligt plan. I vissa fall genom att personal/funktionärer på respektive museum har inventerat på egen hand, i andra fall har Armémuseums personal varit på plats och själva genomfört inventeringen. Därutöver har inventering av äldre utlån har skett på bland annat Försvarets Materielverk i Stockholm och Riksdagsförvaltningen i Stockholm. Dessa lån omfattar bland annat blankvapen, tavlor, kompanisköldar och diverse vapen. Vidare har arbetet med att säkerställa en korrekt och säker förvaring av föremål fortsatt i enlighet med inriktningsbeslut och handlingsplan avseende vapen som används i museala syften inom det försvarshistoriska området fortsatt (SFHM dnr. 16-2.3.9/22).

Inventeringen av Flygvapenmuseums textilmagasin avslutades under 2025. Ett stort antal poster har i och med detta fått justerat antal föremål per post. Det rör sig om till exempel fälttecken där en förpackning med flera fälttecken haft 1 som antal tidigare men som nu kan ha 7-800 som antal. Objekten har också fått ökad spårbarhet då de fått information om placering inlagd i föremålsdatabasen Primus. En inventering av Flygvapenmuseums 200 motorer i samlingarna påbörjades också under året. Föremålsposter i Primus har kompletterats med information och objekt har fotograferats för ökad tillgänglighet på Digitalt Museum. Arbetet med årets inventering bedöms ha resulterat i förbättrad föremålsmärkning och registervård i samlingsdatabasen.

SFHM:s planerade årliga egenkontroll genom stickprov av föremål och deras placeringar i Armémuseums och Flygvapenmuseums utställningar och magasin har inte genomförts under 2025 på grund av brist på personalresurser till följd av avvecklingen av SFHM och överföring av uppgifter till SFHM. Registerkontroll och översyn under den senaste treårsperioden har däremot genomförts av föremål i samband med flytt av föremålsmagasin och under årets inventeringar av utlånade föremål som genomförts. Därtill har årets fortsatta arbete med uppackning av föremål efter magasinsflytt samt flera genomförda inventeringar resulterat i att en betydande kvalitetshöjning i fråga om ordning och reda i samlingarna åstadkommits vilket bidragit till en god måluppfyllelse.

Under året startade ett projekt med fokus på digitisering av fotoalbum i Flygvapenmuseums bildarkiv. Arkivförteckningen för Personarkivet för Nils Kindberg finns nu publicerat i Riksarkivets Nationella Arkivdatabas, NAD, som är tillgänglig gratis online. Flygvapenmuseum har under året även fortsatt det långsiktiga arbetet med digitisering av bibliotekets militära tryckta material. Insatserna har främst omfattat dokumentation som rör olika flygplanstyper och motormodeller, där bland annat reservdelskataloger, reparationshandböcker, tekniska manualer och förarinstruktioner har digitaliserats.

Registrerade delar av Armémuseums och Flygvapenmuseums arkiv- och föremålssamlingar görs tillgängliga för allmänheten genom Digitalt Museum. De delar av myndighetens samlingar som har digitaliserats är även tillgängliga för en bredare publik genom att de är anslutna till Riksantikvarieämbetets webbservice *K-samsök* och den europeiska webbtjänsten *Europeana* som tillgängliggör europeiskt kulturarv.

SFHM:s föremål- och arkivsamlingar har under 2025 berikats med ett antal nya objekt. Bland årets 14 förvärvade av arkivhandlingar återfinns bland annat bilder från Lapplandskriget där svensk militär var aktiv i mottagandet av flyktingar som kom över Torneälven.

Under 2025 har det varit färre insamlingsärenden än normalt på Flygvapenmuseum, till stor del på grund av det insamlingsstopp som beslutades om för andra halvåret på grund av förberedelsearbete inför myndighetssammanslagningen. Två större ärenden som är en direkt följd av Försvarsmaktens återuppbyggnad har emellertid prioriterats. Flottiljmuseet på F 7 och Traditionsrummet på F 17 har behövt lämna sina lokaler då de behövs för flottiljernas kärnverksamhet och Flygvapenmuseum har förvärvat föremål från båda verksamheterna. Ett annat exempel på intressanta förvärv till Flygvapenmuseum under året är två s.k. flyktkartor tryckta på sidentyg som användes av främst brittiska flygare under krigsåren. De ingick i deras nödutrustning och användes också som halsdukar.

Under året har även ett insamlingsprojekt pågått tillsammans med Marinmuseum (SMTM) om det svenska Natomedlemskapet. Det har resulterat i ett antal föremål som samlats in från den första svenska truppen som Natoallierad genom bidraget till den multinationella brigaden MNB-LVA i Lettland. Två flaggor, en granathylsa och några arkivalier har förvärvats från uppdraget.

SFHM har som ett led i myndighetens strategiska mål i Färdplan 2030 om att dimensionera samlingarna, under året fortsatt att gallra föremål. Att gallra ett föremål innebär ett noggrant arbete som kräver efterforskningar om varje objekt innan beslut om gallring kan fattas. Exempel på föremål som gallrats är bomber, modellflygplan och överlevnadsdräkter. Antal gallrade objekt uppgick 2025 till 434 stycken. Flertalet av de gallrade föremålen har erbjudits andra aktörer såvida destruktion inte bedömts vara en relevant åtgärd (se vidare nedan angående utlån och överlåtelse).

Misstänkt farliga föremål har gallrats med hjälp av SWEDEC (Försvarsmaktens expertenhet på hantering av minor och explosiver med mera) som genomfört kontroll av föremålen och bedömt dem som potentiellt farliga.

Låna ut och överlåta

SFHM:s samlingar har under 2025 fortsatt tilldra sig ett stort intresse från andra museer och institutioner både i Sverige och utomlands. Med hjälp av utlån till lokala museer sprids kunskap om föremålen vilket bidrar till att nå nya grupper och besökare i hela landet. Utlån är dessutom viktiga för SFHM eftersom många föremål av utrymmesskäl inte kan visas i Armémuseums och Flygvapenmuseums museilokaler eller ryms i befintliga magasin. Det totala antalet utlånade föremål uppgår till 5 154 vilka har lånats ut till fler än 170 museer och institutioner främst runt om i Sverige men även till utlandet.

Låneverksamheten vid Flygvapenmuseum har fortsatt varit omfattande. Ett nämnvärt utlån är det av JAS 39-2 till Tekniska museet i Stockholm, som ska visas i en utställning om svensk innovation. Under året har flera utlånade föremål lämnats tillbaka till Flygvapenmuseum, både stora flygplan och andra mindre föremål. Skälen är bland annat att flera låntagare bygger om sina utställningar inför firandet av Flygvapnet 100 år samt att några låntagare valt att avsluta lånen och återlämna föremål.

Armémuseums utlåningsverksamhet har varit restriktiv under året med anledning av sammanslagningsprocessen och uppsatta prioriteringar i verksamhetsplanen vilket medfört att endast ett fåtal nya utlån har genomförts. Ett stort antal äldre låneavtal har förnyats och uppdaterats i förhållande till låntagare. Föremål som varit utlånade sedan lång tid tillbaka, men som endast varit dokumenterade i gamla låneavtal på papper, har inventerats och registrerats i lånemodulen i databasen Primus. Denna insats är den huvudsakliga förklaringen av den stora förändringen mellan 2024 och 2025 av totalt antal utlån som redovisas i tabell 7 ovan. Som ett resultat av inventeringen och fastställandet av den permanenta fordonsamlingen har myndigheten tagit fram förslag på nya låneavtal men som ännu inte undertecknats av låntagaren.

Sammantaget har årets åtgärder lett till en förbättrad översikt och kvalitetssäkring av antalet utlånade föremål och antalet låntagare.

Med stöd av förordning (2017:564) om statliga museers förfoganden över museiföremål har SFHM överlåtit ett stort antal objekt vilka bedömts ha ett begränsat kulturhistoriskt och vetenskapligt

värde. Föremål som identifierats som möjliga att gallras ur samlingarna erbjuds i ett första skede till museer inom det allmänna museiväsendet eller andra ideella kulturarvsorganisationer.

Stödja andra och verka för att kulturen ska komma fler till del i hela landet

Myndigheten ska särskilt hålla ett urval av samlingarna tillgängligt för allmänheten samt driva och stödja utställningsverksamhet och annan pedagogisk verksamhet samt stödja samlingar av militär art i Sverige.

2 § 2-3 p förordning (2007:1178) med instruktion för Statens försvarshistoriska museer

SFHM:s samlade direkta stöd till försvarshistoriska museer i hela landet har genomförts i mindre omfattning än tidigare år till följd av förberedelserna för inordnandet i SMTM. Bland annat har den årliga konferens som brukar anordnas för försvarshistoriska museer för erfarenhetsutbyte inte genomförts, inte heller de digitala nätverksträffar som startades upp under pandemin. Utöver statsbidraget finns dock en omfattande utlåningsverksamhet och även rådgivning av föremålshantering till i första hand museerna som är berättigade att söka statsbidrag enligt förordning (2013:1007). En viktig del av stödet har varit att tillhandahålla och administrera samlingsdatabasen Primus till de försvarshistoriska museer som får söka statsbidrag i syfte att stödja dessa i arbetet med uppordning och digitalisering av sina samlingar (se nedan). SFHM har på sedvanligt sätt gett råd i vapenlicensfrågor i syfte att säkerställa en att utlånade föremål hanteras i enlighet med gällande vapenlagstiftning.

Med anledning av överföringen av uppgifter till SMTM har SFHM sammanställt underlag om de senaste årens arbete som myndigheten bedrivit utifrån den strategiska inriktningen i Färdplanen. Syftet har varit att bredda samverkan till fler museer som berättar om Sveriges försvarshistoriska kulturarv samt att involvera fler aktörer som verkar inom ämnesområdet. Angående redovisning av medel som använts för direkt stöd till försvarshistoriska museiverksamheter, se avsnitt 2.2.

Under året har registrering av föremål och fotografier och publicering på Digitalt Museum fortsatt hos de försvarshistoriska museer som får söka statsbidrag enligt ovan nämnda förordning (2013:1007). Totalt har antalet poster i samlingsdatabasen för de museer som använder Primus ökat med drygt 6 procent till 196 926 poster (183 676 år 2024), varav 163 111 (150 054 år 2024) nu är tillgängliga på Digitalt Museum. Det sammanlagda antalet besökare för dessa museer på Digitalt Museum har minskat till 134 577 (160 666 år 2024). Även det sammanlagda antalet sidvisningar har minskat, till 335 759 (374 240 år 2024).

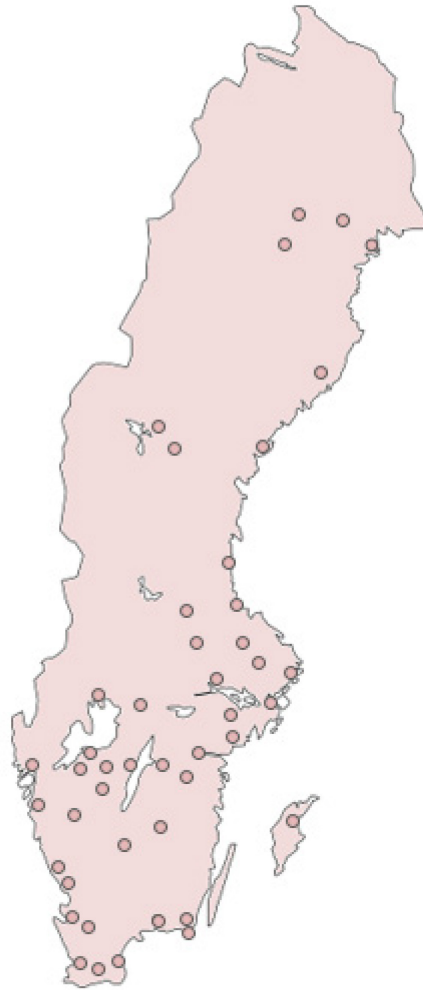
Utöver direkt kunskapsstöd har SFHM även arbetat med att öka och bredda användningen av Armémuseums och Flygvapenmuseums samlingar med syftet att samlingarna ska komma fler till del i hela landet. Utöver utlån som kommenteras ovan bidrar digitalisering av samlingarna till de innehåll på de digitala kanalerna Kulturpunkt och minnen.se som tillsammans med Digitalt Museum ingår i det digitala ekosystem som bland annat är uppbyggt kring samlingsdatabasen Primus.

Armémuseum och Flygvapenmuseum ger även fortlöpande stöd till museer som efterfrågar museernas experthjälp eller samverkan. Flygvapenmuseum har bland annat närvarat vid ett evenemang vid Krigsflygfält 16 under sommaren och där förevisat och kört en av de brukande motorerna. Flygvapenmuseum har också varit till bistått Flygmuseet F21 genom att ordna så att deras lånade fordonsmuseiföremål kan visas upp på olika platser i landet.

Därutöver samverkar SFHM med andra aktörer i syfte för att tillgängliggöra det försvarshistoriska kulturarvet i hela landet. Utöver redovisningen i detta avsnitt 3 Samlingsförvaltning, se även avsnitt 1.9 om samverkan med andra myndigheter och aktörer, samt digitalisering avsnitt 1.5.

I figuren nedan visas ett urval av platser runt om i landet där delar av SFHM:s samlingar tillgängliggörs för allmänheten genom bland annat utlån till museer och andra institutioner.

"Museerna och museihuvudmännen ska samverka i syfte att ge alla tillgång till museernas samlade resurser, bland annat genom att ställa föremål ur de egna samlingarna till varandras förfogande."
11 § museilagen (2017:563)

Figur 2 Ett urval av platser runt om i landet där delar av SFHM:s samlingar tillgängliggörs för allmänheten genom bland annat utlån till museer och andra institutioner.

4 Publik verksamhet

Sammanfattande resultatbedömning

SFHM: samlade bedömning är myndighetens publika verksamhet under 2025 har fortsatt hålla en god kvalitet i paritet med föregående år trots att antalet besökare är färre än föregående år. Museernas publika verksamheter påverkas generellt av ekonomin hos skolor och den allmänna konjunkturen i samhället, samt även av vädret under årets större ledigheter. Årets besöksundersökningar och enkäter visar sammantaget en god måluppfyllelse och särskilt glädjande är indikationerna på att museernas insatser för att nå ut till nya målgrupper har fått genomslag.

Prioriteringarna för året har kunnat förverkligas i huvudsak enligt plan samtidigt som museernas verksamheter på många olika sätt påverkats av överföringen av uppgifter till SMTM. En gedigen grund har lagt för den fortsatta museiutvecklingen av Armémuseum fram till och med 2030. Flygvapenmuseum har efter ett intensivt arbete en plan för en mängd aktiviteter som kommer att uppmärksamma Flygvapnet 100 år under 2026, och förberedelser för uppdateringar av basutställningar och nya tillfälliga utställningar har fortsatt.

En viktig del i att sprida kunskap om det försvarshistoriska kulturarvet utanför museerna är att besvara förfrågningar från privatpersoner, forskare, skolelever och kolleger från andra institutioner, samt att medverka i olika externa föredrag, media och konferenser. SFHM bedömer att myndigheten haft en väl fungerande hantering av förfrågningar och besök i museernas arkiv och bibliotek. Antalet förfrågningar ökade under 2025 med drygt 25 procent jämfört med föregående år, vilket tyder på såväl ett ökat intresse för det försvarshistoriska ämnet, som att medarbetarnas kunskap är efterfrågad och uppskattad.

Denna kunskap var även värdefull under den försvarshistoriska tredagarskonferens som i september 2025 samlade chefer från SFHM:s systerinstitutioner i norra Europa, när bland annat båda museernas utställningar användes som grund för samtal och erfarenhetsutbyte på temat *Challenges and Opportunities for War and Defense Museums in times of Armed Conflict*.

Under 2025 har myndighetens förutsättningar att bedriva FoU-samarbeten av flera skäl varit begränsade på grund av uppdraget om avveckling och överföring av uppgifter till SMTM. Ett omfattande arbete har emellertid lagts ned på att initiera ett nytt FoU-samarbete, men eftersom projektet inte ännu har startat ingår det inte i följande redovisning för året.

En prioriterad uppgift som kommit att påverkas av avvecklingen av SFHM och överföringen av uppgifter till SMTM är arbetet med Fredsarkivet som överfördes till myndigheten från Folke Bernadotte-akademin (FBA) från och med 2025. De tekniska förutsättningarna har visat sig kräva mer omfattande insatser än vad som förutsågs. SFHM:s bedömning är dock att en viktig grund har lagts för det fortsatta arbetet i den nya sammanslagna myndigheten, inte minst genom de kontakter om insamling som återetablerats under det gångna året.

Sammantaget bedöms flera betydelsefulla steg har tagits på vägen mot att vara attraktiva mötesplatser med lärande och upplevelser som berör – det önskade tillståndet för det övergripande målet Färdplan 2030: Vi sätter besökarna i centrum, är tillgängliga och angelägna för fler. En förutsättning för detta är delad kunskap och samarbeten – något som verksamhetsåret 2025 i stor utsträckning har handlat om.

4.1 Värdskap och besöksservice

Besöksservice och besöksutveckling

SFHM följer de rekommendationer som ges av Myndigheten för kulturanalys (MYKA) vad gäller indelning av besökare i anläggningsbesökare och verksamhetsbesökare. Antalet anläggningsbesökare avser det totala antalet besökare, det vill säga de besökare som besöker någon del av museernas anläggningar såväl inomhus som utomhus. Antalet verksamhetsbesökare avser besökare till delar som vanligen är belagda med avgift, exempelvis entréavgift eller förbokad visning i den publika verksamheten⁴. Det totala antalet besök hos Armémuseum och Flygvapenmuseum minskade under året med knappt 3 procent och antalet verksamhetsbesök minskade med drygt 1 procent. Flygvapenmuseums säsongsprissättning bidrog till att det däremot inte blev någon större förändring i entréintäkterna för museet.

För Armémuseum minskade totala antalet besök marginellt 2025, anläggningsbesök uppgick till 131 111 jämfört med 132 520 år 2024 och antalet verksamhetsbesök uppgick till 58 711 jämfört med 60 977 år 2024.

Även för Flygvapenmuseum minskade totala antalet besök under 2025. Anläggningsbesök uppgick till 133 144 jämfört med 142 760 år 2024 och antalet verksamhetsbesök uppgick till 121 451 personer jämfört med 121 743 år 2024.

Tabell 8 Volymuppgifter och indikatorer avseende Värdskap och besöksservice.

Värdskap och besöksservice	2025	2024	2023
Antal besök*			
Antal anläggningsbesök	264 255	275 280	289 670
Antal verksamhetsbesök	180 162	182 720	190 155
Antal besök under 19 år	61 115	62 216	68 464
Webb och sociala medier**			
Antal besökare på webbplatser	216 515	271 032	297 847
Antal följare på Facebook	61 040	58 821	56 685
Indikatorer			
Förändring av antalet verksamhetsbesökare (>+4%)	-1%	-4%	-12%
Övergripande kundnöjdhet, NKI (>85)***	83,8/86,9	84,1/86,5	81,5/83,7

* Indelning av besök i verksamhetsbesök och anläggningsbesök följer definition från Myndigheten för kulturanalys (MYKA).

** Avser det sammanlagda antalet besökare på armemuseum.se, flygvapenmuseum.se och sfhm.se samt det sammanlagda antalet följare på myndighetens olika Facebook-sidor. Antalet besökare på digitaltmuseum.se, där museerna tillgängliggör föremål och fotografier ur samlingarna, redovisas under 3.1 Bevara och tillgängliggöra.

*** Resultaten visas för varje enskilt museum, Armémuseum/Flygvapenmuseum. Indikatoren fastställdes 2024 och jämförelsetal för 2023 har tagits fram.

⁴ Armémuseum och Flygvapenmuseum registrerar varje besökare manuellt. Antalet anläggningsbesökare baserar sig dels på den manuella registreringen, dels på besöksräknare som finns vid entréerna till respektive museums restaurang.

Resultat av besöksundersökningar

Båda museerna, Armémuseum och Flygvapenmuseum, har under 2025 fortsatt det kontinuerliga arbetet med att utveckla verksamheten och att anpassa den till olika målgruppers behov i enlighet med målen i Färdplan 2030. En förutsättning för att kunna göra detta på ett ändamålsenligt sätt är att ha kunskap om museibesökarnas demografi, vad besökare anser om museernas erbjudanden och hur de har fått information om museerna. De besöksundersökningar som Armémuseum och Flygvapenmuseum genomför ger god insikt i var potential finns för vidareutveckling och behov av prioriterade insatser. För att kunna dra mer generella slutsatser av de publika undersökningarna följer SFHM de anvisningar som MYKA har tagit fram för genomförande av undersökningar.

I enkätverktyget som SFHM använder har myndigheten utvecklat frågorna för att mäta besökarnas nöjdhet och rekommendationsgrad. För att mäta nöjdhet används tre frågor på en skala 1 till 10 där det sammanlagda medelvärdet redovisas som övergripande kundnöjdhet, NKI. Vad gäller rekommendationsgrad används ett så kallat NPS-värde (Net Promoter Score) vilket redovisas på en skala -100 till 100. Armémuseum uppnådde ett NKI-värde på 83,8 (84,1 år 2024) och Flygvapenmuseum på 86,9 (86,5 år 2024).

Det sammanlagda antalet respondenter för SFHM:s båda museer under 2025 uppgick till 1 573 varav knappt 75 procent var bosatta i Sverige. Resultaten av brukarundersökningarna visar att SFHM:s båda museer fortsatte att locka nya besökare under 2025 och att besökarna mycket hög grad var nöjda med museibesöket. Undersökningarna från det gångna året visar även fortsatt höga betyg i bemötande och service och att besökarna i hög grad är benägna att rekommendera ett besök till vänner och kollegor.

Besöksundersökningens resultat på Flygvapenmuseum visar att index är 89 procent på frågan om hur nöjd man totalt sett är med Flygvapenmuseum och 81 procent av de som besvarat Armémuseums enkät gav högsta betyg.

Årets utfall av undersökningen innebär en ökning av andelen förstagångsbesökare på både Armémuseum och Flygvapenmuseum. Andelen som svarar nej på frågan om de besökt museet tidigare, det vill säga andelen nya besökare, uppgår till 59 procent på Armémuseum och 57 procent på Flygvapenmuseum. Motsvarande siffror för förra året var 53 procent respektive 54 procent. Majoriteten av museernas besökare är män och att flertalet av besökarna är bosatta i närområdena.

Under senhösten hade Armémuseum också några besök av en s.k. *Mystery Visitor*. I dess rapport framkom styrkor som tydligt bemötande i entrén, god grundinformation och attraktivt innehåll för flera målgrupper. Bland utvecklingsområden kunde exempelvis konstateras mer variation i medier (filmer, ljud och interaktiva inslag), fler sittplatser samt mer synlig personal i utställningarna.

Under 2025 har Flygvapenmuseum belönats med *Travelers' Choice 2025*, en utmärkelse som årligen delas ut till verksamheter som konsekvent får utmärkta recensioner från resenärer på Tripadvisor. Endast runt 10 procent av alla verksamheter på Tripadvisor får denna utmärkelse som baseras på recensioner och betyg från verkliga gäster under det gångna året. Flygvapenmuseum ligger också som nummer ett bland sevärdheter i Östergötlands län på Tripadvisor.

Butik- och konferensverksamhet

Armémuseums butik har fortsatt att utveckla sortimentet med nya attraktiva produkter i linje med museets profil. Med inspiration från museets samlingar har utbudet utökats med nya motiv på produkterna av exempelvis fanor och persedlar. Ett nytt bildmaterial tagits fram till kommande affischer och vykort, samt till framtida produkter baserade på museets mest intressanta fanor – en satsning som ligger till grund för planerade profilprodukter för att bredda utbudet och nå fler målgrupper.

Flygvapenmuseum har under 2025 arbetat med att hitta ersättningsprodukter till varor som är tillverkade av plast i museibutiken. Detta för att skapa en bättre hållbarhet i de produkter som saluförs. För att nå nya kunder har produktsortimentet breddats och varor kopplade till

folkhemsmiljöerna i utställningen *Kalla kriget* har börjat säljas i butiken. Vidare har ett arbete med Visual Merchandising har pågått.

SFHM har tillhandahållit möteslokaler för externa gäster under hela året på båda museerna och museernas lokaler har varit efterfrågade. Gäster har i samband med sina konferenser möjlighet att boka visning eller besöka museerna på egen hand. Bland årets konferensgäster märks myndigheter, företag och organisationer som exempelvis Försvarsmakten, Uppsala universitet, SVT och Saab AB.

Verksamheten med lokaluthyrning på Armémuseum har inte marknadsförts i någon större omfattning, likväl har museets lokaler varit efterfrågade. Flera konferensgäster har i samband med sina konferenser bokat visning, besökt museet på egen hand eller gått en tipspromenad. Under året har mötestekniken delvis uppdaterats.

Även Flygvapenmuseums lokaler har varit efterfrågade för uthyrning. Flygvapenmuseum har under året etablerat flera samarbeten genom nya avtal om konferenser och middagar. Exempelvis med Lingmerths åt Region Östergötland, med Motorhistoriska Riksförbundet och deras medlemsföreningar, och med Linköpings universitet. Museets ökade intäkter bedöms vara ett direkt resultat av dessa samarbeten.

Digitala medier

Viktiga verktyg för att informera brett om SFHM:s verksamhet har varit myndighetens och respektive museums webbplatser och sociala mediekkanaler. Syftet har varit att sprida kunskap om försvarshistoria - myndighetens verksamhetsområde - och att informera om kommande aktiviteter på museerna vilket framför allt sker på Facebook men även på Youtube och Instagram.

Armémuseums webbplats hade 80 218 besökare (79 572 år 2024) vilket är en ökning med knappt 1 procent jämfört med föregående år. Flygvapenmuseums webbplats hade 112 000 besökare (167 305 år 2024) vilket är en minskning med drygt 33 procent jämfört med föregående år. Detta antas bero på att museet inte haft några större evenemang annonserade på webben, och att övriga annonserade aktiviteter delvis riktat sig mot nya målgrupper som inte hittat till webben ännu. Besöksantalet på SFHM:s webbplats uppgick till 24 297 besökare (jämfört med 24 155 besökare år 2024), vilket är en ökning med knappt 0,6 procent.

Det ökade utbudet av digitala kunskapsresurser och det aktiva arbetet i sociala medier har resulterat i ett ökat antal följare i olika kanaler. Det totala antalet följare på myndighetens olika Facebook-sidor uppgick vid utgången av 2025 till totalt 61 040 (58 821 år 2024), en ökning med närmare 4 procent jämfört med föregående år. Utfallet bekräftar att de digitala besökarna som möter Armémuseum och Flygvapenmuseum i sociala medier är en allt viktigare målgrupp och myndigheten har arbetat aktivt med varumärkena i flera sociala mediekkanaler enligt SFHM:s kommunikationsstrategi (SFHM dnr. 38-4.3/25).

4.2 Upplevelsebaserat lärande

Armémuseums och Flygvapenmuseums pedagogiska verksamhet som riktar sig till skolor är särskilt viktig för att nå unga besökare som annars inte skulle komma till museerna. Antalet besök med skola har ökat jämfört med 2024 och sammanfattningsvis bedöms såväl måluppfyllelse som kvalitet i verksamheten har varit god under 2025.

Antalet publika aktiviteter på Armémuseum (visningar, program och aktiviteter för barn och unga) har ökat med drygt 37 procent, från 570 år 2024 till 781 år 2025. Förändringen beror främst på en utvecklad programverksamhet med nytt format i syfte att bredda målgrupperna, att det på helårsbasis erbjöds helgvisningar, samt att de dagliga visningarna under sommarlovet kompletterades med en visning på engelska.

På Flygvapenmuseum har antalet publika aktiviteter minskat från 1 093 under 2024 till 907 under 2025, en förändring på drygt 17 procent. Statistiken är dock delvis missvisande då samtliga

aktiviteter för barn och unga inte registrerats korrekt under året på grund av bristande interna rutiner. Dessa har setts över för att säkerställa korrekt statistik inför kommande år.

Resultaten av de besöksundersökningar som genomförts visar att såväl programverksamheten som den pedagogiska verksamheten i form av visningar och skolprogram håller god kvalitet och uppfyller målen för 2025. I följande tabell redovisas utfallet för de tre senaste åren avseende volymuppgifter och indikatorer avseende Upplevelsebaserat lärande.

Tabell 9 Volymuppgifter och indikatorer avseende Upplevelsebaserat lärande.

Upplevelsebaserat lärande	2025	2024	2023
Utställningar			
Antal basutställningar	11*	10	10
Antal tillfälliga utställningar	4	4	6
- varav öppnade under året	3	4	5
Publika aktiviteter			
Antal publika aktiviteter	2 305	2216	1779
- varav totalt antal visningar	944	859	595
- varav totalt antal program	414	448	312
- varav riktade till barn och unga	947**	909	872
Skolklasser som besöker museerna			
Antal skolbesök	528	519	586
Antal skolbesök, deltagare	15 932	14 641	14 703
Indikatorer***			
Andel nöjda/mycket nöjda med program (>85%/>85%)	85%/-	92%/-	90%/-
Andel nöjda/mycket nöjda med skolprogram (>85%/>85 %)	96%/91%	86%/89%	-/97%
Andel nöjda/mycket nöjda med visningar (-/>85 %)	-/94%	-/95%	-

*Ökningen av antal basutställningar beror på att definitionen av basutställningar på Flygvapenmuseum ändrats. Årets statistik räknar Flyglabbet som en basutställning, vilket inte gjordes föregående år.

** Siffran är ungefärlig då samtliga aktiviteter för barn och unga inte registrerats korrekt under året för Flygvapenmuseum.

*** Resultaten visas för Armémuseum respektive Flygvapenmuseum. Under året har Armémuseum genomfört enkäter avseende programaktiviteter, Flygvapenmuseum avseende visningar, och båda museerna har haft enkäter avseende skolprogram.

Utställningar

Tillfälliga utställningar

Utställningen *Krigens barn: Lyssna och berätta* på Flygvapenmuseum har producerats i samarbete med War Childhood Museum, Sarajevo, Bosnien-Hercegovina. Syftet har varit att visa konsekvenser av krig och barns upplevelser av detta men samtidigt att berätta dessa upplevelser utifrån ett perspektiv som kan bidra till en hoppfull framtid utan krig. Under 2025 har totalt 31 607 personer besökt utställningen som invigdes i början av maj. Se även avsnitt 1.9.

Flygvapenmuseum har under årets sista månader återigen visat den tillfälliga utställningen *Dimensions in Testimony* (DiT) producerad av Sveriges museum om Förintelsen där besökaren får uppleva ett möte med två överlevande från Förintelsen genom digital teknik. Överlevarna har blivit djupintervjuade och genom artificiell intelligens kan de svara på frågor som besökaren ställer. Syftet har varit att öka kunskapen om Förintelsen och den primära målgruppen har varit skolklasser.

På Armémuseum har den tillfälliga utställningen *Korsvägar: Sverige – Ukraina genom 1000 år* avslutats under 2025 efter att ha visats under cirka 1,5 år (februari 2024 – september 2025). Syftet

med utställningen var att genom ett samarbete med Riksarkivet och Warmuseum i Kyiv belysa svensk-ukrainska korsvägar från vikingatid till nutid till en bred målgrupp. Se även avsnitt 1.9.

Från och med maj 2025 har den tidigare vandringsutställningen *Rädd eller beredd* i en bearbetad version visats på Armémuseum. Utställningen är producerad av SFHM i samarbete med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Riksantikvarieämbetet (RAÄ). Syftet är att belysa individens roll i samhällets kris- och krigsberedskap – både historiskt och i nutid – genom upplevelsebaserade stationer samt workshops för skolelever. Utställningen kan endast ses under ledning av personal. På Armémuseum har målgruppen vidgats och erbjudits även till allmänheten under sommaren och på helger.

Den tidigare utställningen *Artillerigården och Tyghuset* på Armémuseums entréplan nyöppnade inför sommaren i en omarbetad version för att skapa en mer tillgänglig utställning och välkomnande besöksmiljö. Arbetet med att byta ut daterade digitala utställningsskyltar med fördjupningsmaterial har fortskridit under året.

Basutställningar

På Flygvapenmuseum har basutställningen *Flygfärdig* uppdaterats på olika sätt under året, till exempel har träfigurer adderats till utställningsytan som ska visualisera antalet förolyckade under den tidiga eran av Flygvapnets utveckling. Basutställningen *Om kriget kommer* har också vidareutvecklats med ett nytt föremål i form av en RM 8 motor till Saab 37 Viggen. Därtill har även utställningen om *Döderhultarn* kompletterats med en ytterligare monter och en pekskärmsstation för fördjupning. Flygvapenmuseums AI-robot *Elsa* som är aktiv i museets basutställningar genom att föra dialog med besökarna har uppdaterats under året. Se även avsnitt 1.5.

Armémuseum har under året tagit fram en museiutvecklingsplan för perioden 2025–2030. Armémuseums nuvarande basutställningar invigdes år 2000 och var då i framkant vad gäller utställningsmiljöer i Sverige. Besökarantalet har under senare år sjunkit stadigt och ligger omkring 60 000 verksamhetsbesökare årligen vilket visar på utvecklingspotential. Arbetet med utvecklingsplanen inleddes 2024 och har som mål att museet ska nå 200 000 verksamhetsbesökare årligen genom att fokusera på att behålla befintliga besökargrupper men också att nå fler målgrupper, bland annat fler barn och unga, kvinnor och turister.

Under 2025 har följande beslut tagits kopplat till museiutvecklingen: en varumärkesplattform som ligger till grund för vad museet ska vara, ett projektdirektiv till en beslutad projektgrupp samt en övergripande organisering med tolv identifierade delprojekt. Att förnya ett museums utställningsmiljöer är kostnadsdrivande och förutsätter investeringar varför SFHM äskade en utökad låneram om 100 miljoner kronor i budgetunderlaget för 2026. I den plan för kostnadstäckning som togs fram inför äskandet ser museet möjligheter att bredda finansieringen både genom ökade publika intäkter och genom samarbeten, bidrag och sponsring (se även avsnitt 2.6). Under året har Armémuseum prioriterat kompetensförsörjningen kopplat till genomförandet av detta fleråriga strategiska projekt, se även avsnitt 1.7.

Visningar

Visningar för både barn och vuxna ingår i det ordinarie utbudet på Armémuseum och Flygvapenmuseum. Museerna har under 2025 genomfört skolvisningar, barn- och familjevisningar, dramatiserade visningar och förbokade visningar på olika teman för olika grupper. Syftet med att använda dramatiserade inslag i visningar är att levandegöra och tillgängliggöra historien främst för unga. Myndighetens pedagoger och museivärdar har stor erfarenhet av bemötande och lärande för grupper med behov av särskilt stöd. Under 2025 har 13 594 besökare deltagit i visningar på de två museerna vilket utgör en mindre ökning jämfört med förra året.

På Armémuseum har 100 stycken förbokade visningar genomförts för andra målgrupper än skola. Det är en minskning med 20 procent jämfört med 2024. Flera förfrågningar har önskat och erbjudits skraddarsydda visningar utifrån olika behov och flertalet av dessa har ägt rum i samband med

konferenser. Stadsvandringar har fortsatt erbjudits på olika teman för allmänheten. Helgvisningar har erbjudits för allmänheten genom tre kortare visningar dagligen, bland annat i utställningen *Korsvägar: Sverige – Ukraina genom 1000 år* samt i nya tematiska utställningen *Rädd eller beredd*. Under sommarperioden tillfördes också en visning på engelska om *Stormaktstiden*.

Under Stockholm Pride erbjöds visningar om identitet, villkor och möjligheter i Stormaktstidens Sverige. Några av dessa genomfördes i dialog tillsammans med Stockholms Kvinnohistoriska. Tillsammans med samma samarbetspart gavs också under året dialogvisningar på temat *Lottakåren och beredskapstid*.

Under 2025 har Flygvapenmuseum färdigställt och infört tre 30-minutersvisningar i det publika utbudet. Under högsäsongen gavs två 30-minutersvisningar dagligen. Alla visningarna har delats upp i kategorierna allmänna visningar och specialvisningar. Allmänna visningar ingår numera i entrépriset medan det tas en extra avgift för specialvisningar. Museet har också tagit fram flera nya visningar, bland annat en visning om spaningsflygplan, och även uppdaterat befintliga visningar. Museet tar in synpunkter på visningarna genom att besökare får svara på en digital enkät. För bokade grupper är medelvärde på frågan om helhetsintrycket av visningen 9,4 på en skala upp till 10 vilket visar att de är mycket nöjda.

Programverksamhet

SFHM:s museer har under 2025 fortsatt bedriva en aktiv programverksamhet som prioriterar samarrangemang med externa aktörer med målet att öka kännedomen om Armémuseums och Flygvapenmuseums kunskaps- och verksamhetsområden samt att nå nya grupper av besökare. Programverksamheten är även ett viktigt sätt för museerna att vara aktuella i relation till händelser i omvärlden.

Flygvapenmuseum har under det 2025 anordnat ett stort antal programaktiviteter för olika målgrupper där besökarna erbjudits föreläsningar, temadagar, workshops med mera. Aktiviteterna har varit av varierande storlek där publiken varit allt från ett tiotal till tusen personer. Bland annat har *Döderhultarns minnesår* uppmärksammats, en temadag om andra världskriget har anordnats och museets bibliotek har haft programverksamhet för pensionärer på Malmslättens bibliotek. Under våren genomfördes *RoboCup Junior – Junior-SM i Robotik* som lockade teknikintresserade ungdomar från hela Sverige att delta.

Många programpunkter har haft koppling till den tillfälliga utställningen *Krigens barn: Lyssna och berätta* som visats på Flygvapenmuseum under året. Föreläsningar och workshops har hållits, bland annat under Almedalsveckan i Visby efter invigning med besök från samarbetspartnern War Childhood Museum (WCM) i Sarajevo.

På Armémuseum var fram till slutet av september den tillfälliga utställningen *Korsvägar: Sverige–Ukraina genom 1000 år* ett bärande tema i en framgångsrik programverksamhet där olika typer av programkoncept genomförts, oftast tillsammans med samarbetsparten Riksarkivet och även med Ukrainska Institutet i Sverige och samarbetsparten Warmuseum i Kyiv, Ukraina. Samtalet om Ukrainas historia och samtidigt fördjupades genom personliga berättelser och aktuella perspektiv. Bland de medverkande fanns utrikeskorrespondenterna Elin Jönsson och Anna-Lena Laurén, samt folkmusikern Taras Kompanichenko, som framförde flera konserter. Sofia Hoas från föreningen Gammelsvenskbyborna på Gotland bidrog med skildringar av krigets ansikte i Gammelsvensk by samt hur det svenska kulturarvet levt vidare genom århundradena i musik, språk och traditioner.

Tidigare utrikesminister Peter Hultqvist medverkade i ett samtal om Sveriges NATO-inträde i samarbete med Medströms förlag. Ett annat exempel på föredrag med samtidskoppling handlade om Försvarets Radioanstalts (FRA) verksamhet där kommunikationschefen Ola Billger berättade om hur underrättelsearbetet påverkats av det förändrade omvärldsläget.

För att nå nya målgrupper lanserade Armémuseum under året programformatet *Kaffesurr* där museet erbjöd stickkafé, korta föredrag och boksamtal för daglediga. Såväl externa som interna

specialister från museet medverkade i denna återkommande programpunkt. En slutsats är att tillfällen där deltagare själva fick göra något skapande lockade fler besökare, vilket gett underlag för en utveckling av formatet inför 2026.

Årets Stockholms *Kulturnatt* lockade rekordpublik med temat *1945 och krigsslutet*. Till Armémuseum kom 1 798 besökare varav 244 under 19 år. Under 2025 har Armémuseum även lyft kvinnors roll i fredsarbete, där Alva Myrdals kamp mot kärnvapen och Margot Wallströms engagemang för FN belysts genom föredrag och temavisningar. Samarbetet med Stockholms Kvinnohistoriska har fortsatt under året, bland annat genom program under Stockholm Pride. Dessutom har museet vidareutvecklat samarbetet med "communityn" för figurspel där strategispelet *Bolt Action* stått i fokus för både turneringar och prova-på-spel för yngre besökare.

SFHM inledde under 2025 ett samarbete avseende försvarshistoriska avsnitt med Hildurs produktion som producerar podden *Folkets historia*. Avsnitten som spelats in under 2025 sänds under 2026 och blir ett sätt för museerna att nå ut med kunskap om försvarshistoria till nya målgrupper.

I samband med flertalet programpunkter har en enkät delats ut till deltagarna. Svarsfrekvensen på denna bedöms som hög. Baserat på utfallet ser SFHM att majoriteten av deltagarna är över 65 år, tätt följt av åldersgruppen 45–64 år, 9 av 10 skulle rekommendera museets programpunkter till en vän eller kollega och nöjdhetsgraden är 85 procent.

Skolprogram

Armémuseum och Flygvapenmuseum erbjuder tillsammans skolprogram för samtliga årskurser. Skolprogrammen bygger på skolans kurs- och läroplaner och är ämnesövergripande. De skolämnen som berörs är främst historia, samhällskunskap och svenska. Särskilda teman där ämnesövergripande skolprogram erbjuds är historiebruk och teknikutveckling.

Armémuseum har haft sju skolprogram i sitt utbud under 2025, inklusive visning och workshop i utställningen *Rädd eller beredd*. 7 536 elever har deltagit i skolvisningar, varav 678 elever har tagit del av *Rädd eller beredd*. Antal elever på visning har ökat med 15 procent jämfört med 2024. Visningen *1900-tal* är den mest efterfrågade och handlar om 1900-talets historia med fokus på hur krig och konflikter har påverkat historien, om det svenska försvaret genom tiderna och om försvarets roll i samhällsutvecklingen. Visningen riktar sig till högstadiet och gymnasiet.

Museet erbjöd under året olika temavisningar för framför allt högstadiet och gymnasiet, exempelvis *Krig och media* i vilken frågor om propaganda, påverkan och informationskrig utifrån ett krigshistoriskt perspektiv lyfts. I utställningen om stormaktstiden erbjöds bland annat visningen *Levande stormaktstid* där två pedagoger medverkar genom att dels berätta historien, dels dramatisera densamma med tidstypiska kläder och rekvisita. Visningen anpassas efter årskurs.

Kopplat till skolbesök på Armémuseum används ett enkätformulär som sänds till lärare som varit med klass på skolprogramsbesök. Drygt en fjärdedel av dessa skolbesök har besvarat enkäten. Resultatet visar att 24 procent av klasserna kom på skolvisning för första gången och upplevt bemötande och pedagogens insats erhöll ett medelvärde om 4,8 på en 5-gradig skala.

Under året har arbetet med att lansera material för skolor som besöker Armémuseum under egen ledning inletts. Material tillhandahålls via en QR-kod på webben samt på plats och lärare har informerats om materialet inför besöket. Syftet är att klasser som besöker museet på egen hand ska få ut mer av sitt besök.

På Flygvapenmuseum var skolprogrammet *Kalla kriget och DC-3:an* det mest efterfrågade bland de äldre årskurserna under 2025. I detta skolprogram lyfts frågor om supermakternas kamp och den politiska dragkampen under kalla kriget, men den berättar också om det svenska samhället och det svenska militärflygets utveckling och uppgift under kalla kriget. I skolprogrammet *Från Duk till Gripen* som varit populärt fick eleverna se flera av museets utställningar och lära sig mer om

flygplanens tekniska utveckling, tekniken i vår vardag och syftet med tekniken och drivkrafterna bakom den.

Skolprogram för samtliga årskurser har också tagits fram för den tillfälliga utställningen *Krigens barn: Lyssna och berätta* som visats på museet under året, ett samarbete med War Childhood Museum i Sarajevo. Innehållet i dessa visningar har bland annat rört sig inom frågor som demokrati, hot mot demokrati, konflikter och yttrandefrihet riktat mot högstadiet och frågor om flykt och barnens rätt i samhället för åk 1-3.

Flygvapenmuseum medverkade liksom tidigare år i Linköping kommuns program *Kulturportalen*. Genom detta kan museet erbjuda ett antal gratis skolprogram per år.

Skolprogrammen på båda museerna har utvärderats och utvecklats löpande utifrån omvärldsläge, läro- och kursplaner samt SFHM:s uppdrag och målen i Färdplan 2030.

Verksamhet riktad till barn och unga

Förutom den pedagogiska verksamheten som riktar sig till skolan har Armémuseum och Flygvapenmuseum under året anordnat pedagogiska aktiviteter riktade till barn och unga, ibland i samarbete med andra organisationer. En rad olika aktiviteter anordnas för skollediga barn och ungdomar under sportlov, påsklov och höstlov. Målet är att under de tre loven erbjuda verksamhet som passar olika åldrar och intressen varför loven har olika teman eller inriktningar. Mötet med museerna ska erbjuda barnen en variation av upplevelser och kan handla om bland annat teknik och historia. Aktiviteterna ska kunna vara antingen taktila, praktiska eller upplevelsebaserade.

Under sommaren har Flygvapenmuseum erbjudit ett antal aktiviteter riktade till yngre besökare i form av visningar, experimentshower, VR-upplevelser samt aktiviteter med AI-roboten Elsa. Flygvapenmuseum genomförde också lovverksamhet för skollediga barn på sportlovet, påsklovet och höstlovet. Teman för loven var "Koppla styr och bygg", "Fågel fisk eller flygplan", samt "Barn och beredskap" med flera olika aktiviteter varje dag. Under samtliga skollov har Flyglabbet, museets science center, varit öppet. Där finns flygsimulatorer och interaktiva stationer på temat "luft och flyg och museivårdarna genomför också experimentshower.

Museet har arrangerat Familjefredag varje fredag, en visning för de yngsta besökarna. Varannan vecka har det varit sagostund i biblioteket och varannan vecka upptäckarstund i utställningarna. För barn från förskoleklass till årskurs 6 finns också Barnklubben Flygspanarna där deltagarna erbjuds olika aktiviteter, bland annat visningar och workshops.

Flygvapenmuseums lekmiljö Leklanda som har temat militär flygplats är mycket uppskattad av museets yngsta besökare. Den innehåller trampflygplan med hangar, start- och landningsbanor och tankstation, museets maskotar Drakel och Viggos verkstad och en klätterställning. Genom Leklanda och Flyglabbet strävar Flygvapenmuseum att väcka barns intresse för flyg och teknik.

Ett annat sätt att uppnå detta är genom samarbeten. Tillsammans med Young Engineers/Ung Ingenjör AB har Flygvapenmuseum kunnat erbjuda verksamhet under sommarlovet till barn och ungdomar i form av Lego-workshops och Lego-läger. Flygvapenmuseum deltog även i sommarlägret Code Summer Camp som anordnas av Skill, ett rekryterings- och bemanningsföretag i Linköping, i samarbete med Linköping Science Park. Syftet med Code Summer Camp är att väcka intresse och nyfikenhet för teknik och programmering hos alla, oavsett förkunskaper. Museet har även genomfört workshop i Skills koncept "Tjejer knäcker koden" som är en verksamhet riktad till tjejer för att öka deras teknikintresse.

Samarbeten under 2025 med fokus på målgruppen barn och ungdomar har även skett genom att Flygvapenmuseum deltagit i kommunala arrangemang såsom Kulturfabriken och Stadsfesten. Vidare har samarbetet med Östergötlands Stadsmission har fortsatt, bland annat genom att ta emot sommarjobbare.

Armémuseum anordnade under julloven aktiviteten *Fältjulklassen*, en tipsrunda för familjer där de fick gissa innehållet i julklapparna som var utplacerade på museet utifrån ett rim. Utgångspunkten var insamlingen till julklappar åt de som var inkallade och befann sig långt ifrån sina nära och kära under andra världskriget.

Under sportlovet erbjöds lovkonceptet *Kall front* med tre familjevisningar dagligen, en tipsrunda samt ett beredskapsspyssel. De yngre besökarna fick med sig kunskap om hur människan genom tiderna klarat kyla och olika mödor under krig och fred. Det historiska innehållet kopplades ihop med aktiviteter som exempelvis *Gör din egen beredskaps- eller krislåda*. *Kall front* lockade 2 235 besökare till museet. Under påsklovet genomfördes visningen *Haren, häxan och riset*. En aktivitet som gav besökarna kunskap om skrock och folktro genom historien. Mycket uppskattad var aktiviteten *Äggjakten* i vilken ägg med bokstäver i som låg utplacerade på museet och tillsammans bildade ett ord.

Under sommaren erbjöd Armémuseum tre olika familjevisningar: i utställningen *Korsvägar: Sverige–Ukraina genom 1000 år* en visning på temat vikingar och karoliner, i mobiliseringsförrådet en interaktiv visning om beredskapstiden där deltagarna fick prova uniformer och packa upp en soldats ryggsäck, samt en visning riktad mot något äldre barn i utställningen *Rädd eller beredd*. Höstlovet med temat *Mysteriet på Armémuseum* erbjöd familjevisningar med dramatiserade inslag, porträtthörna där barn och unga kunde klä sig i historiska dräkter och ta selfies, tipspromenaden en kuslig mysterie-runda samt *Lilla fan-skolan* i vilken besökaren kunde skapa sin egen fana. Lovutbudet lockade 2 318 besökande. Barnspåret *Jakten på krigsbytet* har också använts flitigt under hela året.

4.3 Kunskapsservice och FoU

Området Kunskapsservice och FoU träffas främst av Färdplanens inriktningsmål om att dela kunskap generöst, skapa lärande och reflektion kring samtid och framtid genom historien. Tillgängligheten till museernas bibliotek och arkiv- och föremålssamlingar utgör en viktig del i utbudet av kunskap om försvarshistorien tillsammans med den samlade kunskap som finns bland myndighetens anställda. Forskningssamarbeten och erfarenhetsutbyten med andra institutioner är viktiga delar av kunskapsuppbyggnaden inom ämnesområdet.

Antalet besök till SFHM:s biblioteket ökade 2025 med 65 procent medan antalet katalogiserade böcker låg på en snarlik nivå mot föregående år. Anledningen till den stora ökningen av antal besökare beror på dels Flygvapenmuseums beslut inför 2025 om att hålla biblioteket öppet för besökare alla vardagar utom måndagar, dels att Armémuseums bibliotek hade öppet under hela året till skillnad från 2024 då det delvis var stängt på grund av ombyggnation.

Kunskapsservice

Arkiv- och biblioteksverksamheten erbjuder möjlighet att studera arkivmaterial, läsa tidskrifter och litteratur. Armémuseums arkivsamling innehåller såväl ritningar av 1600-talskanoner som 1900-talets lumparbilder. Flygvapenmuseums arkivsamling erbjuder tusentals dokument från hela 1900-talet, bland annat flygdagböcker och haveriutredningar men även privata arkiv från till exempel flygpionjärer, flygplanskonstruktörer och flygmotoringenjörer. Arkiv- och biblioteksverksamheten ger även stöd till andra museer genom dels depositioner av böcker, dels utlån av teknisk flygplansdokumentation för både skötsel av och kunskap om flygplan och deras utveckling över tid.

Biblioteksverksamheten på Flygvapenmuseum har under 2025 arrangerat *Flygbokens dag*, en temadag för alla med intresse för flyglitteratur. Evenemanget genomfördes i samarbete med museets vänförening, Östergötlands Flyghistoriska Sällskap (ÖFS) och planeras hädanefter att återkomma årligen efter de positiva erfarenheterna. Dagen riktade sig både till författare, förlag, forskare och till den flygintresserade allmänheten som därigenom ges möjligheten att mötas, utbyta kunskap och upptäcka flyghistorisk litteratur.

Tabell 10 Volymuppgifter och indikatorer avseende Kunskapsservice och FoU.

Kunskapsservice och FoU	2025	2024	2023
Bibliotek - besökare och bestånd			
Antal besökare till bibliotek	3 243	1 959	1 780
Antal katalogiserade böcker i bibliotek	42 924	42 641	47 005
Förfrågningar, föredrag och konferenser			
Antal förfrågningar	1 051	829	957
Antal föredrag och medverkan i media	11	20	34
Antal konferenser och seminarier	8	3	4
Publikationer och artiklar			
Antal egna publikationer	0	0	1
Antal publicerade artiklar författade av egen personal	15	20	20
Militära traditioner			
Antal sammanträden i Försvarets traditionsnämnd	4	4	7
Indikatorer			
Antal FoU-samarbeten	0	3	5
Antal populärvetenskapliga publikationer och artiklar	15	20	21

Sommaren 2024 införde Flygvapenmuseum utlån av böcker på plats till allmänheten. Efter drygt ett års erfarenhet kan resultaten summeras efter 2025. Utlånen har ökat från 853 till 1 082 böcker under en jämförbar tolv månadersperiod, vilket motsvarar en ökning med cirka 27 procent. Detta tyder på att den nya utlåningsrutinen har haft en positiv effekt på både tillgängligheten och användningen av bibliotekets samlingar. Besöksantalet har också ökat under 2025 jämfört med tidigare år. Redan i september hade antalet besök överstigit det totala antalet för både 2023 och 2024, vilket visar på en positiv utveckling kopplad till förbättrad tillgänglighet och större utbud.

En viktig del i SFHM:s kunskapsservice är att svara på förfrågningar som inkommer till myndigheten från forskare och intresserad allmänhet. Under året svarade SFHM:s intendent, konservatorer, arkivarier, bibliotekarier med flera på sammanlagt 1 051 förfrågningar (829 år 2024). Många av frågorna inkommer via e-post och telefon men även via webbplatsen Digitalt Museum som är en viktig kanal för kontakten med användare över hela landet.

Arbetet med registrering och vård av bibliotekens bestånd genomförs fortlöpande. Vid årets slut fanns sammanlagt 42 924 (42 641 år 2024) böcker, tidskrifter och artiklar katalogiserade i myndighetens två bibliotek. I SFHM:s båda samlingsarkiv bedrivs en omfattande digitaliseringsverksamhet och resultatet redovisas även i avsnitten 1.5 och 3.

Angående efterfrågan på expertis inom ämnesområdet uppgick antalet föredrag och medverkan i media 10 (20 år 2024). Det är i huvudsak militärhistorisk expertis som efterfrågats men även kunskap om bevarande, förvaring och insamling. Armémuseum bevarar bland annat en unik museal samling av militära uniformer och museets expert på uniformer medverkade i SVT:s program *Antikmagasinet* i ämnet. Museets expert på 1900-talets militärhistoria medverkade i SVT:s programserie *Sverige och kriget*.

På Flygvapenmuseum har föredrag anordnats om bland annat om den motorinventeringen som museet genomfört under året, om processen för utlån samt lagar och regler i museal verksamhet. Inom ramen för konceptet *Lilla Museiskolan* har föredrag hållits på Lekoseum i Hörby och i november arrangerades *Arkivens dag* med temat natur och friluftsliv. Museet har också genomfört en utbildning i värdskap och pedagogik vid Sala Silvergruva.

Kunskapsuppbyggnad och erfarenhetsutbyte

Kopplat till utställningen *Rädd eller beredd* bjöds SFHM genom Armémuseum in till ett nordiskt seminarium i norska Hammerfest med temat beredskap och återuppbyggnad av samhället ("gjenreising av samfunn" på norska), arrangerat av Museene for kystkultur og gjenreising i Finnmark IKS. Seminariet uppmärksammade att det var 80 år sedan freden efter andra världskriget och genomfördes med stöd av norska Kulturdepartementet. SFHM blev ombedd att bidra under konferensen genom att berätta om syftet med utställningen och hur den har tagits emot av målgruppen gymnasieklasser.

SFHM arrangerade i september 2025 en försvarshistorisk tredagarskonferens förlagd till myndighetens båda museer för att samla chefer från systerinstitutioner i norra Europa. *Challenges and Opportunities for War and Defense Museums in times of Armed Conflict* var temat för konferensen med cirka 35 deltagare från Norge, Danmark, Finland, Estland, Tyskland, Polen, Belgien, Ukraina samt Sverige (SFHM och SMTM). Syftet med konferensen var att samlas för att diskutera gemensamma frågeställningar och att stärka förutsättningarna för erfarenhetsutbyten och för samarbeten om samlingar, utställningar och kunskapsuppbyggnad. Keynotes vars presentationer kunde följas av myndighetens medarbetare on-line och som även spelades in för vidare användning hade följande teman:

- *The Importance of History and History Museums: Russia's Rewriting of History for Propaganda and Information Purposes*
Magnus Hjort, generaldirektör på Myndigheten för psykologiskt försvar
- *Hybrid War at the Border of Russia*
Maria Smorzevskihh-Smirnova, chef för Narva Museum, Estland
- *Resistance, Engagement and Cross-Border Cooperation: Nordic Museums and the Second World War*
Mattias Legnér, professor Uppsala Universitet, Campus Gotland
- *The Dual Roles of Museums in Cultural Property Protection: Awareness Raising and Protection*
Peter G. Stone, professor vid New Castle University, rådgivare till Unesco och styrelseordförande Blue Shield International

"Papers" om aktuella utmaningar kring ledarskap och skydd av kulturarv presenterades av deltagarna från War Museum i Polen respektive Berlin-Karlhorst Museum i Tyskland. Deltagarna fick under de tre dagarna ta del av Armémuseums och Flygvapenmuseums utställningar genom visningar som följdes av gemensamma samtal om deras syfte och innehåll (*Hemliga handlingar – DC-3:an som försvann, Om kriget kommer – Sverige under Kalla kriget, Listen and Share (Krigens barn) samt Korsvägar: Sverige-Ukraina genom 1000 år*).

I anslutning till den internationella talmanskonferens som hölls i Sveriges riksdag i slutet av november 2025 om Krim-plattformen och stöd till Ukraina, anordnades ett av flera följdevenemang i form av ett panelsamtal på Armémuseum om Krims historiska kopplingar till Sverige och Europa. Arrangörer var Krim-Tatarernas representant från Ukrainas parlament - Mejlis of the Crimean Tatar People - och Ukrainas ambassad i Sverige med stöd av SFHM. Riksarkivet och SFHM medverkade i samtalet för att berätta om bland annat de historiska föremål från Krim som förevisats i utställningen *Korsvägar; Sverige-Ukraina genom 1000 år*.

Fredsarkivet

Under 2024 gav regeringen SFHM uppdraget (KU2024/O1111) att ta emot Fredsarkivet från Folke Bernadotte Akademien (FBA). Arbetet påbörjades under hösten 2024 för att förbereda ett inordnande i SFHM den 1 januari 2025. Förutom FBA har även Armé-, Marin- och Flygfilm (AMF) bistått i arbetet då de haft i uppdrag att hantera servrar och databas för Fredsarkivet.

Den praktiska överföringen av Fredsarkivet skedde enligt den handlingsplan som Folke Bernadotteakademien (FBA) utarbetade hösten 2024. Handlingsplanen finns redovisad i närmare

detalj i FBA:s slutrapport "Överföring av Fredsarkivets samlingar från Folke Bernadotteakademin till Statens försvarshistoriska museer" (FBA dnr 24-00912).

Materialet som mottogs bestod av de digitala originalhandlingarna, back up-diskar av de digitiserade handlingarna i Fredsarkivets bestånd, diariet förda ämbetshandlingar, teknisk utrustning och litteratur. Därutöver har samtliga juridiska avtal kopplade till Fredsarkivets verksamhet samt den publika databasen och hemsidor överförts från FBA till SFHM.

Den befintliga publika databasen har identifierats som tekniskt otillräcklig. Därför prioriterades en ny publik databaslösning efter överföringen till SFHM. Arbetet med att ta fram en ny publik databas har inletts och målsättningen är att denna ska vara fullt operativ under hösten 2026.

Det omfattande insamlingsarbete som tidigare varit en hörnpelare i Fredsarkivets verksamhet har återupptagits och samarbete har upprättats med Sveriges Veteranförbund och Kongoveteranerna i syfte att finna nya arkiv. Som ett konkret exempel på Fredsarkivets innehållsanvändning har filmer och bilder ur arkivets bestånd integrerats i dokumentärfilmen *Kongo 1961*, som hade premiär under Veterandagen 2025.

En redovisning av uppdraget (Ku2024/O1111) lämnades till regeringen i skrivelse den 29 augusti 2025 (SFHM dnr. 356-3.6/25).

Kunskapsproduktion och FoU-samarbeten

SFHM har under året fortsatt det arbete som påbörjades under 2019 med att skriva och publicera artiklar på bland annat Digitalt Museum med utgångspunkt i museisamlingarna. Artiklarna har bland annat handlat om en uniform som berättar ett livsöde, det första svenska militära flygplanet och den svensk-amerikanske Eric Nelson samlingar som berättar om det första världsomflygningen 1924. Sex (6) artiklar skrivna av SFHM:s intendent har publicerats i Försvarsmaktens tidskrift Försvarets Forum, bland annat "Unik militärrestaurang väckte känslor" i Forum nr 2 2025 och "Svenska arméns första kokvagn" i Forum nr 5 2025.

Under 2025 har flera aktiviteter pågått som bidragit till SFHM:s kunskapsuppbyggnad genom bland annat ett flertal besök från studenter och forskare. Under våren deltog en praktikant från en universitetsutbildning i historia i uppordningsarbetet avseende Flygvapenmuseums arkivsamlingar. Flygvapenmuseum har också handlett studenter på kursen Avancerad Interaktionsdesign på Linköpings universitet. Museet har bidragit genom att komma med förslag på hur man kan presentera en s.k. kolvmotor på ett pedagogiskt sätt, som en del av arbetet med den tillfälliga utställningen EFFEKT, den motorutställning som produceras av Flygvapenmuseum inför jubileumsåret 2026 när Flygvapnet 100 år uppmärksammas.

Flygvapenmuseum anordnade i november 2025 en konferens som vände sig till samtliga flygmuseer runt om i landet.

SFHM ansökte under hösten, i samverkan med bl.a. Västra Götlandsregionen och Göteborgs universitet, om medel från Riksantikvarieämbetet för att analysera smuts på historiska fanor som informationsbärare. Ansökan behandlades under 2025 varför detta FoU-samarbete inte redovisas i utfallet i tabell 10 ovan.

Samarbetet med Riksarkivet och National Museum of the History of Ukraine in the Second World War bedöms utöver utställningsproduktionen *Korsvägar: Sverige – Ukraina genom 1000 år* ha bidragit till att ge förutsättningar/plattformar och kontaktnät för fortsatt kunskapsuppbyggnad kring Ukrainas och Sveriges gemensamma historia. Utöver de kontakter mellan olika aktörer som samarbetet skapat genom föredrag, visningar, konferenser med mera har utställningen bidragit till ett förena museisamlingar och arkivsamlingar på ett sätt som inte är vanligt förekommande på museer.

Arbetet med att färdigställa en dokumentation av utställningens innehåll, i form av en utställningskatalog för framtida bevarande och *fortsatt* kunskapsuppbyggnad påbörjades under 2025

med War Museum i Kyiv som huvudansvarig för produktionen. På grund av det pågående anfallskriget i Ukraina har arbetet inte kunnat slutföras. En viktig del i projektet är dock genomförd dock genom den fotografering som skedde av alla föremål i utställningen i samband med att den nermonterades i Armémuseum. Innan dess filmades hela utställningen för produktionen av en digital version av utställningen med hjälp av SMTM. Förhoppningen är att såväl utställningskatalogen som en digital upplevelse av utställningen kan bli publiceras under 2026.

Militära traditioner

Under året har Försvarets traditionsnämnd fortsatt att bistå med råd och stöd till Försvarsmakten vad gäller framtagning av fälttecken och militära traditioner. Nämndens arbete och sammanträdesfrekvens har helt utgått ifrån Försvarsmaktens behov och man har haft fyra protokollförda möten varav ett hölls digitalt. Föredragande från Försvarsmakten delar upp arbetet i ”frågor om råd” samt ”orientering”.

Nämndens sammansättning har tillsammans med de under året ständigt adjungerade täckt aktuella traditionsområden på ett kunskapsmässigt tillfredsställande sätt. Under året har nämnden efter tidigare orientering lämnat slutliga råd i tre (3) ärenden om heraldik samt ett (1) råd om fälttecken.

Under året har en traditionsenlig s.k. fanspikning genomförts. Den 14 maj 2025 hölls en ceremoni på Armémuseum med spikning av de fyra nya fanor som tagits fram för militärregionstaberna Nord, Mitt, Väst och Syd.

Inför överföringen av SFHM:s uppgifter till SMTM har nämnden enligt önskemål från Försvarsmakten tagit fram ett underlag för fortsatt beredning av ändringar i förordning (FFS 1994:21) om fanor, tecken och skyltar m.m. i Försvarsmakten.

5 Statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter

Resultatbedömning

SFHM bedömer att såväl måluppfyllelse som kvalitet i verksamheten har varit god under 2025 utifrån de förutsättningar som myndigheten har kunnat påverka. Resursanvändningen för hantering av ansökningar om statsbidrag har fungerat väl och kostnaderna för handlägningsprocessen, inklusive uppföljning av återredovisningar, bedöms ha haft på en rimlig och godtagbar nivå.

Myndighetens avsikt var att under året utveckla resultat- och effektreddovisning av statsbidragen, vilket efterfrågats av Kulturdepartementet. Givet förutsättningarna med avveckling och överföring av uppgifter till SMTM fick detta arbete dock stå tillbaka under 2025 för att i stället tas vidare när det försvarshistoriska ämnesområdet finns samlat inom en och samma myndighet.

Under 2025 behandlades totalt 41 inkomna ansökningar om statsbidrag avseende 2025, varav 20 ansökningar om verksamhetsbidrag och 21 ansökningar om projektbidrag, vilka fördelats på 43 ärenden. Detta kan jämföras med 40 inkomna ansökningar under 2024, varav 20 ansökningar avsåg verksamhetsbidrag och 20 avsåg projektbidrag, vilka fördelades på 42 ärenden. Förändringen jämfört med 2023 beror på myndighetens utökade uppdrag, enligt förordning (2013:1007) om statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter, att också handlägga statsbidrag till de maritima museerna.

Tabell 11 Volymuppgifter och indikatorer avseende Statsbidrag försvarshistoriska museiverksamheter.

Statsbidrag försvarshistoriska museiverksamheter	2025	2024	2023
Volymuppgifter			
Antal ärenden*	41	42	34
Lämnade bidrag (tkr)	27 495	27 182	19 750
Återbetalning av bidrag (tkr)	7	36	0
Indikatorer			
Kostnader för handläggning/Lämnade bidrag	3,7%	3,8%	4,9%

*För 2025 anges antal inkomna ansökningar som antal behandlade ärenden. 2023 och 2024 års statistik i tabellen avser antal ärenden, ej antal inkomna ansökningar.

Bidragshandläggning och lämnade bidrag

SFHM lämnar årligen bidrag enligt förordning (2013:1007) om statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter. Enligt SFHM:s regleringsbrev för 25 ska minst 35 miljoner kronor användas för bidragsgivning enligt ovan nämnda förordning samt till kostnader vid myndigheten som är förenade med upprätthållande av dessa verksamheter (se avsnitt 2.2 Statsbidrag och kostnader enligt anslagsvillkor 8:1). Enligt SFHM:s regleringsbrev ska myndigheten även redovisa hur bidragen har fördelats mellan olika museiverksamheter och ändamål (se tabell 12 nedan).

I bilagan till ovan nämnda förordning framgår till vilka verksamheter eller ändamål som SFHM kan lämna statsbidrag. Aktörerna som bedriver museiverksamhet har varit förhållandevis oförändrade sedan statsbidragets införande 2008, även om det skett vissa ändringar under senare år som föranlett förslag till ändringar i bilagan till förordningen.

Förutsättningarna för att bedriva verksamheter varierar för de berörda museerna i fråga om besöksunderlag, ekonomi, kompetensförsörjning, personella resurser med mera. SFHM har följt utvecklingen under flera år eftersom ett av kriterierna för statsbidraget är den sökandes egen insats och förmåga att långsiktigt upprätthålla verksamheten (6 §). Kännetecknande för flera av de försvarshistoriska museiverksamheterna är att de i betydande utsträckning engagerar ideella krafter

helt eller delvis, som därför utgör en viktig och i flera fall avgörande tillgång för den enskilda verksamheten. Volontärernas ideella arbete bidrar samtidigt till en värdefull social dimension som inte direkt kan mätas i kronor och ören.

Bidrag kan lämnas i form av verksamhetsbidrag och projektbidrag. Verksamhetsbidragen ska användas för att täcka delar av verksamheternas personal- och lokalkostnader samt olika typer av driftskostnader. Projektbidragen ska användas för att underlätta verksamheternas arbete med utveckling och förnyelse av innehåll och aktiviteter.

Under 2025 behandlades totalt 43 inkomna ansökningar om statsbidrag avseende 2025 fördelade på 41 ärenden. Sammanlagt utbetalades drygt 27 miljoner kronor ut i statsbidrag (se tabell 12 nedan), varav cirka 24,5 miljoner kronor avsåg verksamhetsbidrag och cirka 3 miljoner kronor avsåg projektbidrag. Se även avsnitt 2.2 Statsbidrag och kostnader enligt anslagsvillkor 8:1.

Tabell 12 Fördelning av statsbidrag på olika verksamheter och ändamål (tkr).

Verksamhet eller ändamål	2025	2024	2023
Rödbergsfortet Bodens Kommun	100	500	650
Bodens Kommun Försvarsmuseum Boden	2 450	2 000	2 060
Aeroseum	2 400	2 300	2 380
Vaxholms Fästnings Museum AB*	2 390	2 450	-
Brigadmuseum	1 500	1 550	1 580
Teknikland	1 400	1 400	1 550
Gränsförsvarsmuseet i Abisko	-	130	-
Arsenalen	2 950	3 050	3 130
Stiftelsen Krigsflygfält 16	815	780	595
KA 2 Museiförening för rörligt kustartilleri*	805	830	-
Garnisons- och Luftvärnsmuseet	1 300	1 310	1 250
Teleseum	1 700	1 000	180
Flygmuseet F21	150	150	150
Bevarandet av Hemsö fästning Ideell förening*	1 600	1 640	-
Kalix/Siknäsfortet	400	460	420
Robothistoriska Föreningen i Arboga	170	190	195
Miliseum	1 000	950	1 065
Artillerimuseet	1 200	1 249	1 200
Stiftelsen Göteborgs Maritima Centrum*	2 000	2 050	-
Karlsborgs Fästningsmuseum	1 550	1 600	1 680
Skansen Klintaberg	115	100	100
Garnisonsmuseum Skaraborg	400	395	410
Gotlands Försvarsmuseum	1 100	1 098	1 155
Summa lämnade bidrag	27 495	27 182	19 750

* Dessa verksamheter har tillkommit i redovisningen eftersom SFHM från och med 2024 prövat frågor om statsbidrag till samtliga verksamheter eller ändamål enligt förordning (2013:1007) om statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter.

Under 2025 gjordes en utvecklingsinsats för att förenkla beredningsprocessen och tidigarelägga besked om tilldelade bidrag då detta under lång tid efterfrågats av bidragssökande organisationer. Med anledning av överföringen av uppgifter från SFHM till SMTM överenskom de båda myndigheterna om att tidigarelägga ansöknings- och beslutsprocess avseende statsbidrag för 2026 så att beredning och beslut hanterades av SFHM innan utgången av 2025 för att SMTM (nuvarande SMMTF) därefter skulle kunna göra utbetalningar redan i januari 2026. Skälet till den överenskomna ordningen har varit att undvika att berörda museiverksamheter som ansökt om medel skulle drabbas negativt av myndighetssammanslagningen. Att överta och hantera hela bidragsprocessen i januari samtidigt med uppstarten av den nya gemensamma myndigheten med en ny organisering bedömdes innebära stor risk för förseningar i utbetalningar av beviljade medel.

Mot denna bakgrund har SFHM i samråd med SMTM handlagt 38 bidragsansökningar avseende 2026 års statsbidrag motsvarande totalt 24,3 miljoner kronor. Kostnaderna för handläggningen har inte inkluderats i redovisningen av antalet ärenden nedan då de utgjort en extraordinär uppgift och kostnad med anledning av överföringen av uppgifter till SMTM.

På motsvarande sätt som gällt för hela avvecklings- och inordnandeprocessen under det gångna året har besluten om statsbidrag avseende 2026 fattats under förutsättning av riksdagens och regeringens beslut (SFHM dnr 465-5.1.1/25). Besluten om verksamhets- och projektbidrag fattades den 15 december 2025 i samråd med SMTM, dvs. efter riksdagens godkännande av budgetpropositionen för 2026 avseende utgiftsområde 17). Se även avsnitt 6.4 angående Upplysningar av väsentlig betydelse.

6 Finansiell redovisning

6.1 Resultaträkning

(tkr)	Not	2025	2024
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	135 370	117 290
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	30 996	29 939
Intäkter av bidrag	3	1 602	6 435
Finansiella intäkter	4	450	427
Summa		168 418	154 091
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-65 122	-57 785
Kostnader för lokaler		-51 516	-51 111
Övriga driftkostnader	6	-44 453	-36 838
Finansiella kostnader	7	-586	-938
Avskrivningar och nedskrivningar		-5 682	-5 521
Summa		-167 360	-152 193
Verksamhetsutfall		1 058	1 898
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	1	27 488	27 146
Lämnade bidrag	8	-27 488	-27 146
Saldo		0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	9	1 058	1 898

6.2 Balansräkning

(tkr)	Not	2025-12-31	2024-12-31
Tillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	10	0	209
Summa		0	209
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	9 954	10 283
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	26 527	27 601
Summa		36 481	37 884
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	13	1 078	845
Summa		1 078	845
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	14	227	1 738
Fordringar hos andra myndigheter	15	2 334	4 646
Övriga kortfristiga fordringar	16	0	7
Summa		2 562	6 390
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	17	0	11 939
Övriga upplupna intäkter	18	297	174
Summa		297	12 113
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	19	-4 922	810
Summa		-4 922	810
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	20	16 321	0
Kassa och bank		0	25
Summa		16 321	25
SUMMA TILLGÅNGAR		51 817	58 275

(tkr)	Not	2025-12-31	2024-12-31
Kapital och skulder			
Myndighetskapital	21		
Donationskapital		100	100
Balanserad kapitalförändring		11 399	9 501
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	9	1 058	1 898
Summa		12 557	11 499
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	22	224	149
Övriga avsättningar	23	649	522
Summa		873	672
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	24	28 001	28 154
Räntekontokredit i RGK	25	0	3 197
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	26	1 898	2 054
Leverantörsskulder		1 971	4 322
Övriga kortfristiga skulder	27	886	776
Summa		32 756	38 503
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	28	3 696	4 087
Oförbrukade bidrag	29	1 935	3 269
Övriga förutbetalda intäkter	30	0	244
Summa		5 631	7 601
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		51 817	58 275

6.3 Anslagsredovisning

Anslag (tkr)	Not	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Omdisponerat belopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Uo 17:8 Ramanslag Anslagets benämning ap.1 Postens benämning	31	-810	168 590	0	0	167 780	-162 858	4 922
Summa		-810	168 590	0	0	167 780	-162 858	4 922

Finansiella villkor (tkr)		Villkor	Utfall
Uo 17 8:1 ap.9			
Enligt beslut om ändring av regleringsbrevet (Ku/2025/00851) disponerar Statens försvarshistoriska museer ingen anslagskredit för 2025.		0	0
Av anslagsposten ska minst 35 000 000 kronor användas för bidragsgivning enligt förordningen (2013:1007) om statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter samt till kostnader vid Statens försvarshistoriska museer som är förenade med upprätthållande av dessa verksamheter.		30 000	31 183
Av dessa medel ska högst 5 000 000 kronor användas till magasinlokalerna för den nationella fordonsamlingen som visas och handhas av försvarsfordonsmuseet Arsenalen i Strängnäs.			
En närmare redovisning av det finansiella villkoret och avvikelserna framgår av årsredovisningens avsnitt 2.2.		5 000	3 381
Totalt		35 000	34 564

6.4 Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Statens försvarshistoriska museers bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket, (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 50 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Upplysningar av väsentlig betydelse

SFHM ska enligt regleringsbrevet särredovisa eventuella intäkter av sponsring och bidrag i not till resultaträkningen. Redovisningen görs i not 2 och 3 till resultaträkningen. Inga förutbetalda hyreskostnader redovisas då hyreskontraktet övertogs av SMTM.

SFHM har i samråd med SMTM fattat beslut om statsbidrag enligt förordning (2013:1007) om statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter avseende budgetåret 2026. Besluten har fattats under förutsättning av riksdagens och regeringens beslut om medel för 2026, dvs utan något beställningsbemyndigande. En närmare motivering till hanteringen redovisas i avsnitt 5.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 25 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år.

Myndigheten har upptagit konst i balansräkningen till ett värde om 166 tkr. Eftersom konsten bedömts ha en obegränsad nyttjandeperiod kommer den ej att skrivas av.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod. Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk. I vissa fall kan det förekomma avsteg från grundregeln då en individuell bedömning ger annan avskrivningstid.

Tillämpade avskrivningstider

Licenser och rättigheter	3-5 år
Datorer och kringutrustning	3 år
Övriga kontorsmaskiner	5 år
AV-utrustning	5 år
Bilar	5-7 år
Verkstadsutrustning och laboratorieutrustning	10 år
Inredningsinventarier	10 år
Basutställning	3-10 år
Förbättringsutgift på annans fastighet, dock längst till den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet.	5-10 år

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta. Butikernas lager är värderade enligt lägsta värdets princip till anskaffningsvärde efter avdrag för inkurans.

Övriga omsättningstillgångar har tagits upp till anskaffningsvärdet enligt lägsta värdets princip. Fordringar i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

6.5 Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare / styrelseuppdrag

	Ersättning i tkr
Överintendent Helene Rånlund	1 278
<i>Varav skattepliktig förmån</i>	2
<i>Övriga uppdrag, Helene Rånlund:</i>	
Ordförande i styrelsen för Blue Shield Sverige, den svenska nationella kommittén i Blue Shield International. Ideellt uppdrag och bisyssla sedan maj 2025.	-
Ledamot i Global Advisory Board (GAB) för War Childhood Museum i Sarajevo. Bosnien-Hercegovina. Ideellt uppdrag och bisyssla sedan september 2025.	-

Anställdas sjukfrånvaro

Tabell återfinns under avsnitt 1.9 Arbetsmiljö.

Noter			
Resultaträkning			
(tkr)		2025	2024
Not 1	Intäkter av anslag		
	Intäkter av anslag	135 370	117 290
	Summa	135 370	117 290
	Utgifter i anslagsredovisningen	-162 858	-144 436
	Saldo	-27 488	-27 146
	Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag	27 488	27 146
	Summa	27 488	27 146
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	Avgiftsverksamhet med fullkostnadstäckning		
	Butiksverksamhet	3 365	3 511
	Uppdragsverksamhet	3 560	4 835
		6 925	8 346
	Avgiftsverksamhet i enlighet med regleringsbrevet		
	Entréintäkter	11 329	11 007
	Visningar	1 354	1 415
	Simulator och VR-glasögon, Flyglabbet	1 013	1 012
	Programverksamhet	398	284
	Konferensverksamhet exkl lokaler	402	253
	Övriga avgiftsintäkter	142	151
		14 638	14 122
	Andra ersättningar		
	Sponsring	2 350	1 900
	Övriga ersättningar	677	278
		3 027	2 178
	Avgiftsintäkter enligt §4		
	Vidarefakturerering Statens fastighetsverk	45	300
	Uthyrning av lokaler	6 361	4 993
		6 406	5 293
Totalsumma		30 996	29 939

		2025	2024
Not 3	Intäkter av bidrag		
	Bidrag från statliga myndigheter	1 344	4 383
	Bidrag från övriga	257	2 052
	Summa	1 602	6 435
	<i>Specifikation avseende "Bidrag från Övriga"</i>		
	Arv Holger Ring	55	55
	Arv Tord Aldrin	60	60
	Söderbergs stiftelse	0	1 047
	Donation Rausing	71	71
	Patriotiska sällskapet	31	427
	Barbro Osher fond	0	257
	BEA Systems Hägglunds AB	0	100
	Övriga bidrag	40	35
	Summa	257	2 052
Not 4	Finansiella intäkter		
	Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	449	424
	Övriga finansiella intäkter	1	3
	Summa	450	427
Not 5	Kostnader för personal		
	Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	41 684	37 569
	<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	66	26
	Sociala avgifter	21 019	18 452
	Övriga kostnader för personal	2 419	1 763
	Summa	65 122	57 785
Not 6	Övriga driftkostnader		
	Reparationer och underhåll	714	1 109
	Reaförlust vid avyttring av anläggningstillgång	124	0
	Offentligträttsliga avgifter, skatter, kundförluster	119	102
	Resor, representation, information	4 318	3 811
	Köp av varor	6 675	4 659
	Köp av tjänster	32 735	27 257
	Förändring av varulager	-233	-100
	Summa	44 453	36 838
	<i>Ökade driftkostnader jämfört med motsvarande period föregående år beror främst på konsultkostnader i samband med avveckling av myndigheten.</i>		

		2025	2024
Not 7	Finansiella kostnader		
	Ränta på avistalån i Riksgäldskontoret	584	926
	Övriga finansiella kostnader	2	11
	Summa	586	938
Not 8	Lämnade bidrag		
	Verksamhetsbidrag	24 505	24 565
	Projektbidrag	2 990	2 617
	Återbetalda bidrag	-7	-36
	Summa	27 488	27 146
Not 9	Årets kapitalförändring		
	Avgiftsfinansierad verksamhet	149	1 538
	SAAB sponsring, överskott	909	360
	Summa	1 058	1 898

Noter	Balansräkning (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Not 10	Balanserade utgifter för utveckling		
	Ingående anskaffningsvärde	1 381	1 381
	Utrangering	-1 131	0
	Summa anskaffningsvärde	250	1 381
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 173	-905
	Årets avskrivningar	-84	-268
	Utrangering	1 007	0
	Summa ackumulerade avskrivningar	-250	-1 173
	Utgående bokfört värde	0	209
Not 11	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	18 275	17 898
	Årets anskaffningar	1 046	950
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-43	-573
	Summa anskaffningsvärde	19 278	18 275
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-7 992	-7 235
	Årets avskrivningar	-1 375	-1 330
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	43	573
	Summa ackumulerade avskrivningar	-9 324	-7 992
	Utgående bokfört värde	9 954	10 283

		2025-12-31	2024-12-31
Not 12	Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	70 700	65 265
	Årets anskaffningar	3 148	6 438
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-1 137	-1 003
	Summa anskaffningsvärde	72 711	70 700
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-43 098	-40 178
	Årets avskrivningar	-4 223	-3 923
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	1 137	1 003
	Summa ackumulerade avskrivningar	-46 184	-43 098
	Utgående bokfört värde	26 527	27 601
Not 13	Varulager och förråd		
	Varulager butik Armémuseum	232	255
	Vaulager butik Flygvapenmuseum	430	405
	Varulager fantillverkning	416	184
	Summa	1 078	845
Not 14	Kundfordringar		
	Kundfordringar	227	1 738
	Summa	227	1 738
	<i>Kundfordringar minskade på grund av förbättrade rutiner för fakturering och ett stoppdatum för fakturering i samband med övergången till SMTM</i>		
Not 15	Fordringar hos andra myndigheter		
	Fordran ingående mervärdesskatt	2 249	3 383
	Kundfordringar hos andra myndigheter	68	1 244
	Övriga fordringar hos andra myndigheter	18	18
	Summa	2 334	4 646
Not 16	Övriga kortfristiga fordringar		
	Fordringar hos övriga	0	7
	Summa	0	7
Not 17	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	0	11 823
	Övriga förutbetalda kostnader	0	116
	Summa	0	11 939
	<i>Avser hyra som hanteras av den övertagande myndigheten.</i>		
Not 18	Övriga upplupna intäkter		
	Övriga upplupna intäkter utomstatliga	297	156
	Övriga upplupna intäkter inomstatliga	0	18
	Summa	297	174

		2025-12-31	2024-12-31				
Not 19	Avräkning med statsverket						
	Anslag i räntebärande flöde						
	Ingående balans	810	2 627				
	Redovisat mot anslag	162 858	144 436				
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-168 590	-146 253				
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-4 922	810				
	Summa Avräkning med statsverket	-4 922	810				
Not 20	Kassa och Bank						
	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	16 321	0				
	Växelkassa Armémuseum	0	7				
	Växelkassa Flygvapenmuseum	0	18				
	Summa	16 321	25				
	Myndigheten har enligt regleringsbrev en räntekontokredit 14 000 tkr, under 2025 har som högst 5 104 tkr nyttjats av krediten. Den höga behållningen på räntekontot beror främst på att hyreskostnader För Q1 2026 på drygt 11 mnkr betalats av SMTM som inför 2026 övertog hyreskontrakt från SFHM, samt utgående anslagssparande.						
Not 21	Myndighetskapital						
	Specifikation förändring av myndighetskapital						
		Balanserad kapital-förändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapital-förändring, sponsring	Donations-kapital	Kapital-förändring enl RR avgiftsbelagd verksamhet	Kapital-förändring enl RR sponsring	Summa
	Utgående balans 2024	-446	9 947	100	1 538	361	11 499
	Ingående balans 2025	-446	9 947	100	1 538	361	11 499
	Föregående års kapitalförändring	1 538	360	0	-1 538	-360	0
	Årets kapitalförändring	-	-	0	149	909	1 058
	Summa årets förändring	1 538	360	0	-1 389	549	1 058
	Utgående balans 2025	1 092	10 307	100	149	910	12 557

			2025-12-31	2024-12-31
Not	22	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		
		Ingående avsättning	149	244
		Årets pensionskostnad	165	4
		Årets pensionsutbetalningar	-90	-99
		Utgående avsättning	224	149
Not	23	Övriga avsättningar		
		Avsättning för lokalt omställningsarbete		
		Ingående balans	522	480
		Årets förändring	126	43
		Utgående balans	649	522
Not	24	Lån i Riksgäldskontoret		
		Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
		Ingående balans	28 154	24 592
		Under året nyupptagna lån	3 992	7 322
		Årets amorteringar	-4 146	-3 760
		Utgående balans	28 001	28 154
		<i>Beviljad låneram enligt regleringsbrev 30 000 tkr</i>		
Not	25	Räntekontokredit		
		Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	3 197
		Summa	0	3 197
		<i>Myndigheten har enligt regleringsbrev en räntekontokredit på 14 000 tkr</i>		
Not	26	Kortfristiga skulder till andra myndigheter		
		Utgående mervärdesskatt	367	308
		Arbetsgivaravgifter	1 097	963
		Leverantörsskulder andra myndigheter	397	783
		Övrigt	39	0
		Summa	1 898	2 054
Not	27	Övriga kortfristiga skulder		
		Personalens källskatt	886	776
		Summa	886	776
Not	28	Upplupna kostnader		
		Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	3 271	3 525
		Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	130	249
		Övriga upplupna kostnader	295	314
		Summa	3 696	4 087

		2025-12-31	2024-12-31
Not 29	Oförbrukade bidrag		
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	550	1 641
	Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	1 385	1 628
	Summa	1 935	3 269
	<i>varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk inom tre månader</i>	0	250
	<i>mer än tre månader till ett år</i>	0	1 091
	<i>mer än ett år till tre år</i>	550	300
	Summa	550	1 641
Not 30	Övriga förutbetalda intäkter		
	Förutbetalda hyror	0	244
	Summa	0	244

Anslagsredovisning**Uo 17 8:1 ap.9 (Kulturdepartementet)****Centrala museer Statens försvarshistoriska museer****Not 31**

Enligt regleringsbrevet disponerar Statens försvarshistoriska museer en anslagskredit på 0 tkr.

Statens försvarshistoriska museer har ett underskott på 810 tkr från föregående år. Anslaget är räntebärande.

Enligt villkor i regleringsbrevet ska minst 35 000 tkr användas för bidragsgivning enligt förordningen (2013:1007) om statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter samt till kostnader vid Statens försvarshistoriska museer som är förenade med upprätthållande av dessa verksamheter. Under 2025 har SFHM betalat ut 27 495 tkr i statsbidrag från anslagsposten och 3 695 tkr har använts för kostnader förenade med dessa verksamheter. Se avsnitt 2.2 Statsbidrag och kostnader enligt anslagsvillkor 8:1 samt Finansiella villkor.

6.6 Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2025	2024	2023	2022	2021
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	30 000	30 000	25 000	23 500	15 000
Utnyttjad	28 001	28 154	24 592	7 316	7 273
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000
Maximalt utnyttjad	5 104	9 762	9 130	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	449	424	444	198	1
Räntekostnader	0	0	0	0	3
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	25 900	24 340	25 610	12 600	7 600
Avgiftsintäkter	27 969	27 761	24 960	11 748	9 591
Övriga avgiftsintäkter*	3 027	2 178	2 001	2 095	2 196
Anslagskredit					
Beviljad	0	4 158	6 775	4 167	4 063
Utnyttjad	0	810	2 627	0	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande	4 922	0	0	1 768	4 297
Personal**					
Antalet årsarbetskrafter (st)	73	69	77	77	71
Medelantalet anställda (st)	92	86	94	96	87
Driftkostnad per årsarbetskraft	2 222	2 128	1 901	1 740	1 707
Kapitalförändring***					
Årets	1 058	1 898	49	808	1 589
Balanserad	11 399	9 501	9 452	8 644	7 055

* Jämförelsetal från 2022 justerat då avgiftsintäkterna räknats om.

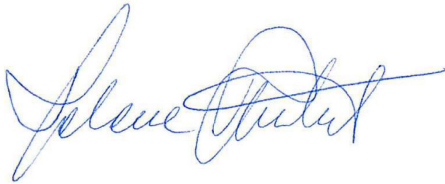
** Årsarbetskrafter och medelantal anställda redovisas här exklusive anställda med timarvode.

*** Årets kapitalförändring består av över/underskott för verksamhet med full kostnadstäckning samt sponsring från Saab AB. Jämförelsetal 2021 justerat då sponsring som redovisats som oförbrukade bidrag har klassificerats om till avgifter.

Intygande

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm 2026-02-20

Helene Rånlund

Överintendent Statens försvarshistoriska museer till och med 2025-12-31.

Enligt uppdrag i regeringsbeslut från den 11 december 2025 (Ku2025/01207).